H-U-S-V-É-T-R-A
az összes
gyermekruházati cikkek
saját műhelyemben raktárra elkészültek, melyekről
képes árjegyzék e lapra hivatkozással ingyen kapható 3047
Tulipán Gyermek Otthon
DARVAS JENŐ, Koronaherceg-utca 8a.

Szépérzék és életbölcsesség
megkívánja, hogy cipőinket BERSONOZVA viseljük!!!!

BERSONOZNI a cipőknek a valódi uj bersongummisarkokkal való ellátását jelenti.
■■■ BERSONMŰVEK, BUDAPEST.

Wiktorin
VEZETÉK NÉLKÜLI
LÁMPA

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3—5 fillérbe kerül, nincs kanócza, bárhova vihető s semmi körülmények között fel nem robbanhat.

Állandó kiállítás
megtekinthető, minden vételkötelezettség nélkül
WIKTORIN ÉS TÁRSA Bpest,
VIII., kerület, Baross-utcza 1. szám.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZOLYVAI GYÓGYFORRÁS
BEREGMEGYE Számos orvosi tekintély véleménye alapján sikerrel alkalmaztatik csúz és köszvény ellen. Czukorbetegség, epekő, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság, gyomor-, bél- és vesebajoknál. Kitünő ízü, igen üditő ásványviz.
Megrendelhető: Schönborn Buchheim gróf uradalmi ásványvizeinek bérlőségénél Szolyván.

A már 53 év óta dicseretreméltóhoz ismert, s a 71012. sz. Belügyminiszteri felirat követelményeinek teljesen megfelelő
UJ-VUKOVÁRI
arctisztitó kenőcs
uj vukovári
bőrszépitő szappan
szepla, himlőhely, sümör, májfoltok, faksdékok, forrósági pörsenések, orrvörösségek és minden egyéb arcvizragzások ellen, valamint az
mely az arczkenőcsesel a használati utasitás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is virulo és fiatal kinezést kölcsönoz.
Egy nagy tégely ára 1 K 60 fill., kisebb 1 K, szappan 1 K. Utánzatoktól óvakodjunk! Csak Krajcsovics által Vukováron készitett kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcsovics a készitő arczképe látható.
Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. Török József gyógyszertára.

Tűlevelűek
növekedése megkezdődött. Lucfenyő 90—220 cm. magas 1 darab 25—200 fillér, tömjénfenyő 30—200 cm. magas darabja 70—300 fillér, feherfenyő 30—200 cm. magas drbja 70—250 fillér, feketefenyő 30—100 cm. magas drbja 70—100 fillér, vörösfenyő 30—300 cm. magas drbja 70—300 fillér, banksfenyő 20—120 cm. magas drbja 50—120 fillér. Exoticus (külföldi) tűlevelűek 70 legszebb fajban drbja minőség szerint 1—5 korona. 100 drb-ból álló bel- és külföldi tűlevelűfa gyüjtemény 50—300 cm. magasságban 100 K, 50 drb 55 kor., 25 drb 30 kor. 20 millió erdei csemete: lúcz, erdei- és feketefenyő, 1—4 éves magoncok 1000 drb-ként 3—9 kor., 3—5 éves kocsányostölgy 1000 drb-ként 15—25 kor., szikkas 150—250 cm. magas 1000 drb-ként 65 kor. Továbbá gyümölcs-, disz-, sor- és szomorúfák, fajbarmfiak és ezek tojásai, valamint vadász- és dísztacskók és ezek tojásai. — Képes főárjegyzéket kivánatra ingyen küld:
Gr. Batthyány Zsigmond
urad. intézősége, Csendlak, u. p. Ferenczlak, Vasmegye.

Vadászterületet keresek Budapesttől 2—3 óránnyira, bő apróvad-állománynyal. Csakis igen jó terület jöhet számitásba. — Esetleg oly földbirtokost vagy bérlőt keresek, ki nekem a vadászati jogot bérbe adná, vagy jelenlegi vadászatbérlővel társulok. Közvetitők dijaztatnak. Czim: a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalának B. E. úr részére Bpest, Egyetem-u. 4.

KNUTH KÁROLY
Ő. és kir. felsége József főh. udv. szál. mérnök és gyáros.
Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utcza 10.
Központi viz-, lég- és gőzfütések, légzasz és vizvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyuk, vizerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

Kocsiárucsarnok
Budapest, IX., Köztelek-utcza 4.

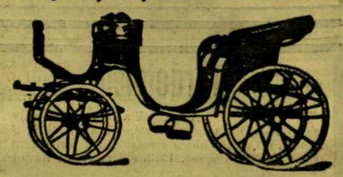

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

12. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁRCZIUS 23.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre 20 korona. Félévre 10 korona. Negyedévre 5 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

MŰEGYETEMI KÖNYVTÁR BUDAPEST

JÉZUS KERESZTELŐ JÁNOSSAL. — Murillo festménye.

Anők kezében

Regény. Irta Kvassay Ede.

A hölgy nemcsak hogy egy futó pillantással nem jutalmazta a figyelem, a csodálás e kitartó hódolatát, de méltatlankodást elárúló arczkifejezésével, tüntetőleg kerülte az üldöző tekintetét, elég világosan értésére adta, hogy mennyire alkalmatlan neki e feltűnést keltő látcső-ostrom. E viselet bántotta a biztosra menő ellenállhatatlan nőhódító büszkeségét, hiúságát. Tudni akarta, ki az, a ki egy pillanat alatt annyira lebilincselte, s a nélkül, hogy egy szót váltott volna vele, oly mély hatást tett rá. Szomszédai a földszinti zsöllék első sorában, valószínűleg szintén idegenek, nem ismerték a nekik is feltűnt szép jelenséget. Az utolsó felvonásköz alatt (szögletszéke volt) a zártszéknyitót intette magához, hogy felvilágosítást kérjen tőle, de midőn ezután fölpillantott, hogy megjelölje neki a páholyt, az már üres volt. Magory sietett kifelé . . . nem törődött a sugdosva, mosolyogva utána bámuló közönséggel, mely előtt már nemzeti ruhaviseletével is feltűnést keltett. Kiérve a nézőtérről, rohant az elsőemeleti folyosóra. Az opera vége felé járt; már sokan jöttek kifelé. A páholynyitónő vagy nem tudott vagy nem akart felvilágosítást adni. Miután Magory fejedelmi borravalóval megvesztegette: némi habozás után azt mondta, hogy a kérdéses uraság nem rendes bérlő, s így névszerint nem ismeri; inas pedig nem volt velük, kitől valamit megtudhatott volna . . . Az előcsarnokban sem volt semmi nyomuk; a kapus nem látta őket; valószínűleg egy mellékkijáraton mentek ki az ott várakozó kocsijukhoz.

Magory tisztában volt azzal, hogy a hölgy nem akart vele megismerkedni, sőt egyenesen útját állta, hogy követhessék és személyét kifürkésszék. Bármint legyen is, gondolta: a kutatás mindenképen sikertelen lenne. Beleült egy bérkocsiba és a vasúthoz hajtatott, hol már várta Lászlóffy, ki még akkor nem volt miniszter, néhány delegátustársával és persze a nélkülözhetetlen komornyik-huszár, Gergely.

A szép ismeretlen, fiatalsága daczára, — így gondolkozott Magory az úton, — bizonyára felesége az öreg úrnak, ki igen féltékeny rá és így az asszonyka fél a katasztrófától. Azért kerül minden férfit, mert magától értetődik, hogy ha őt kerüli, mindenkit kerül. Hiúsága azt a föltevést sem engedte meg, hogy a hölgy hajadon és teljesen szabad s hogy személye, egyénisége nem volt képes benne rokonszenvet gerjeszteni . . . Legjobban bosszantotta, lázította az a közöny, az a hidegség, a melyet ő, a nők dédelgetett kegyencze, még életében alig tapasztalt. Elhatározta tehát magában, hogy kiveri fejéből ezt a bolond históriát. De azért mégis annyira el volt fogulva, hogy alig beszélt valamit az egész úton. Később a vasúti éber álmából fölrezzenő Lászlóffynak, ki beszédbe akart ereszkedni vele, azt panaszolta, hogy irtózatosan fáj a feje. Hazaérkezvén, az emlékezetes «Don Juan»-előadás díszes kis kézi szinlapját zsebében találta. Művészin kidolgozott vert-arany rámába foglaltatta.

Ez az esemény vonult föl Magory emlékezetében.

— Volt! Nincs! — kiáltott föl. — Azaz: nem is volt soha. Csak az én bolond fejemben, lázas lelkemben kisértett egy ideig.

A lanyha tavaszi levegőben nyitva hagyott két ablak egyikén kibámult a csillagos estébe, a még nagyban nyüzsgő fővárosi életbe, rézsút nézett a még számtalan gázlángban égő kioszkra és a Duna álmosan hömpölygő habjaira, a miket már csak a Margitszigetről érkező utolsó külön gőzhajó zúgó kerekei tartanak ébren. Gondolatában már Német-Hunniában volt. Egypárszor hosszában fel-alá mérte lépteivel a tágas, hosszú, négyablakos szalont, s aztán újra kikönyökölt a szép kezek által himzett ablakvánkosra és azt gondolta, tette föl magában, hogy nemcsak erős nemzeti alapon fog kormányozni, hanem társadalmi úton és főleg ezen, akar missziójához közreműködőket hóditani . . .

— Menjünk aludni! — szólalt meg végül. — Holnap aztán teljes erővel, teljes lélekkel kezdjük munkánkhoz.

Álmában főispáni útját, óriás hosszú virágszalagként, e rózsaszinben úszó gyémántos, aranybetűs figyelmeztető őrszavak: «Nyelv teszi a nemzetet!» folyták, övezték körül, mint messze fénylő, tündöklő csillagok . . . E szivárványos, délibábos tüneményt egy más tündéribb kép váltotta fel, mely nem volt már idegen, de már régóta nem ragyogta be álmai egét.

Az a gőgös, hideg arcz nyájasan mosolygott és azok a mélytüzű, kék, sötét szemek szeliden, édesen, szerelemmel tekintenek rá.

A király meghalt, éljen a király.

A némethunniai vasúti állomás egy kissé távol fekszik a város középpontjától. Az a kéthárom szál rendőr, kit oda kirendeltek, a bölcs rendőrkapitány felfogása szerint, nincsenek ellenőrzésül, hanem csak a közrend fentartására kivezényelve. A vasúti tisztek és szolgák ily korán, reggeli hat órakor, még nem járnakkelnek, ácsorognak a kapu előtt, a folyosókon és perronon. A pénztáros se jelent meg még ketreczében. Ezeknél fogva zavreczi Zavreczky Vilibáld, cs. és kir. aranykulcsos, miniszteri tanácsos, a volt főispán, nejével és ságornőjével, öt perczczel a pénztárnyitás előtt csaknem észrevétlenül (csak az egyik rendőr látta és szalutált) szállhatott le kocsijáról és nyithatott be a még most teljesen üres váróterembe. Még csekély kézipodgyászukat is az öreg inas vitte utánuk; ő méltósága nem engedte, hogy valami álmos vasúti alkalmazottat kiáltson elő, mert az feltűnést keltene.

Zavreczky minden ünnepség nélkül búcsúzott el. Még személyesen sem, csak levelek útján vagy kártyák küldésével végezte a hivatali és társadalmi konvenienczia követeléseit, gyöngélkedő egészségére hivatkozva; a miként hasonló tapintattal végzik mindazok, kik akaratuk ellen, de «saját kérelmükre» válnak meg hivataluktól. A polgármestertől személyesen búcsúzott el, de elutazása pontos idejét vele sem közölte. Nem a városházi főispáni lakásból utazott el, hanem a Várhelyi-palotából, a hová Zavreczkyné, ki egyideig még a városban marad, költözött.

Gróf Várhelyi Lajosné, Cserhalmy Feliczia grófnő volt lelke annak a mozgalomnak, mely Német-Hunniában a német nyelvű isteni tisztelet fentartása érdekében fáradozott. A grófné, kinek atyja Bécsben nagas udvari méltóságot viselt, életének javát a császárvárosban és a német külföldön töltötte, hol férje a bajor és szász udvaroknál tanácsos és később hosszabb ideig meghatalmazott miniszter és követ volt. Fiatal korától, a bécsi «Sacré coeur» zárda falai közt, később az ottani szoczietásban és végül a német udvarok légkörében, úgyszólva egész életén át, a német kultura telepein, a német szellemet szívta lelkébe. De nem csupán a szó, mert hisz magyarul, bár kissé idegenszerű kiejtéssel, folyékonyan beszélt, hanem a rágalom kigyónyelve szerint, még egy más körülmény is inditotta őt az akczió vezérszerepe elfogadására. A szó hirdetője volt ez a «corde sensible»: dr. Weiler Teofil, pápai kamarás, a főegyházi apát-plebános első — németül prédikáló segédlelkésze. A katholikus vidéki városokban annyira kényeztetett gavallér-papokhoz tartozott, kit európai műveltsége és kellemes szalonmodora miatt, városszerte csak «abbé»-nek neveztek.

Várhelyi grófné nem tartotta meg igéretét, hogy ki nem kiséri távozó vendégeit a vasúthoz. Meg nem állhatta, hogy be ne fogasson és a rokoni szív sugallatát követve, ne mondjon még a vasúton istenhozzád-ot távozó rokonának, Zavreczkynek.

A grófnő már a kiesit passé, cidevant fiatal asszonyokhoz tartozik; érdekes és kiváló arisztokrata arczczal, s rendkivül disztingvált megjelenéssel. Zavreczkynét, ki jóval fiatalabb nála, később ismertetjük meg közelebbről. Érdekes a két hölgy egymástól egész különböző beszédmodora. Egyik: erősen pointirozó, racscsoló, lassú; a másik gyöngén manceirozó, hadaró, gyors beszéd. Gróf Várhelyiné volt az előbbi, Zavreczkyné, báró Hertay Hilda az utóbbi modornak mintapéldánya.

— Szószegő lettem, kedvesem, — szólt németül. — Eljöttem, hogy a távollétével brillirozó búcsúzó-publikumot képviseljem a váróteremben, melyet azonban, tekintve szerény élancée testi dimenziómat, a legnagyobb akarat mellett sem vagyok képes minden zugában megtölteni.

Zavreczky Vilibáld és neje kellemesen meglepetve siettek az érkező delnő elé. Zavreczkyné mostohanővére, Hertay Jolánta bárónő, ki Zavreczkyékkel jött, kénytelen-kelletlen követte őket. Feliczie grófnő mosolyogva e szavakra fakadt:

— Úgy látszik, kedveseim, megjelenésemre nagyobb a meglepetéstek, mint örömötök.

Jolánta bárónő válaszolt:

— Engem, tudom, nem illet e figyelem, ki nemsokára visszatérek, hanem csak Vilibáldot, ki végleg elhagyja Német-Hunniát.

— Úgy van, — viszonzá most magyarul gróf Várhelyiné. De egy gracziózus búcsú-knix — folytatta tréfásan hajlongva, finom ironiával — szól a lelkes honleánynak is, ki érthetetlen módon, de nagy megelégedésemre, egy nappal az ominózus ultra-magyar czeremóniák előtt, a miket Vilibáld ki akart kerülni, távozol városunkból. Tehát fogadj egy búcsúkészorítást a haza- és nyelvárulló ülés elnöknőjétől!

— Tudod, hogy szerény honleányi minőségemben sem szereplek szivesen nyilvánosan. Aztán holnap Kornélia születésnapját ünnepli.

— És örülsz szerencsés távozásunknak is. Nemde? — kérdezte mohón mostohanővére; de Jolánta nem hallhatta, mert a perronra ment ki kézi podgyásza után.

— Te tréfász, édes Hilda, — jegyezte meg a hölgyekhez visszatért Zavreczky, a váltott vasúti jegyekkel, miket most adott át neki öreg inasa, Ferdinánd. Hilda bárónőtől pedig (a hogy Zavreczkynét a czimeket osztó, de czimektől meg nem fosztó magyar udvariasággal nevezik) azt kérdezte Feliczie grófnő:

— Jolánta csakugyan nem költözik fel, nem megy utánatok Pestre?

— Nem. Talán azt az ismeretlen, elérhetetlen ideált kerüli, ki talán ott tévelyeg valahol a szalonokban és a «Jockey-club»-ban, — jegyezte meg szintén halkan a szeretetreméltó nővér.

— Bah! Nincs ideálja. Megrögzött, professionée aggszűz, fiatal kora daczára, pezsgő vér nélkül, kinek a keblén didereg az odatűzött rózsa, — válaszolt gúnyosan gróf Várhelyiné.

Jolánta visszajött a perronról és ságorától, miután vele utazik Erdőváros állomásig, a neki nyújtott vasúti jegyet átvette. Különben is elfogta a hangot az e perczben Gálosvárról érkező személyvonat.

— Tessék beszállni Budapest felé! — kezdte a vasúti szolga. És aztán a kétnyelvűség diadalára, németül is. — Bitte, einsteigen nach Budapest zu! Nagymező, Csattang, Engesszerfalu, Csapóház, Zaprava, Engresd, stb.

Úgy, mint a pap az öregmisén az evangeliumból az «Autem genuit» végnélküli genealogiáját, a bibliai ősöket Abrahámtól kezdve lekántálja.

Most már a megérkezett vonat vasúti kalauzának harsány hangja is hallatszott:

— Német-Hunnia, Deutsch-Hunnien: tiz perez, zehn Minuten!

Kevesen utaztak el a városból; elsőosztályú menetjegygyel senki.

Újra zengett a kalauz hangja:

— Tessék beszállni! Bitte einsteigen!

Jolánta bárónő az illető külön kocsiszakasz előtt, melyet a kalauz kijelölt, kezet nyújtott Hilda bárónőnek és Feliczie grófnőnek. A nővér beérte az egyszerű, nem is meleg kézszorítással, de a cousine e szavakkal: «Sans rancune!» az etiquette szabályai szerint megölelte a búcsúzót. A nélkül, hogy arczát érintette volna, hajolt át a vállán. A két testvér közt, mint láttuk, a viszony még *ilyen* bensö sem volt.

Zavreczky, miután ságornője a kocsiba lebbent, két kézzel fogadta gróf Várhelyiné búcsújobbját és régi magyar bürokrata szokás szerint, mit még a magyar udvari kanczelláriánál sajátított el, megcsókolta a finom, puha, keskeny arisztokrata kis kezet, aztán így szólt nejéhez:

— Isten veled, édes Hilda! Remélem, hogy nemsokára követendsz a fővárosba.

— Tessék beszállni! Bitte einsteigen! Még csak két percz, nur noch zwei Minuten!

— Grüss' dich, Vilibald! Isten veled! — szólt Hilda bárónő férje felé.

Zavreczky ismét a régi magyar hivatalnoki karnál szokásos baráti csókolási-formula szerint, feleségét mindkét orczáján megcsókolta, mialatt az egészen passziv viselte magát és elég hallhatón ezt súgta fülébe:

— Siess, mert most, mint holländisch utas, kit nem ismernek, mert e személyvonaton még sohasem utaztál, könnyen leléshetel.

— A régi gárda nem szokott sietni, de azért nem késik el soha! — válaszolt Zavreczky a lépcsőn nyugodt méltósággal fölkapaszkodva. A «régi gárda» alatt nem a franczia félisteneket értette. A provizóriumból felmaradt udvari kanczelláriai és helytartótanácsi hivatalnokok, kik a csekély bürokrata-virtussal biró «alkotmányosok»-at (1867-től kinevezetteket) lekicsinyelték: nevezték magukat ekképen. A Bach-huszárokat a Schmerling-gárda váltotta föl.

— Jó reggelt kivánok, méltóságos uram! Az én jelenlétemben méltóságos uram nem késhetik le a vonatról. Bocsánat, hogy csekély személyem késett el egy kissé. Nem volt avizálva méltóságod időelőtti elutazása. Pedig nagyban készültünk az ünnepélyes búcsúzásra . . . Küss' die Händ' kegyelmes grófnő! Küss' die Händ, méltóságos bárónők!

Német-Hunniában a magyar emberrel, ha nem tud németül, magyarul beszél mindenki: ha tud és ha akar. De a nőket németül üdvözlik, szólítják meg, mert azok legtűlnyomóbb része, ha beszéli is nyelvünket, sőt ha magyar is az anyanyelve, következetesen németül társalognak. Mert ezzel az arisztokrata és a patriczius polgárhölgyek adnak jó példát.

Az állomásfőnök intésére szűzmagyar tisztasággal elhangzott a «Mehet!» vezényszó, mert csak az avizók, a jelzések kétnyelvűek.

Gróf Várhelyiné brüsszeli csipkés zsebkendőjével integetett.

— Au revoir, Vilibáld! Viszontlátásra itt, vagy Pesten! . . . Jolánta, csókold meg Cornéliet helyettem . . .

— Azon reményben távozom, hogy nemsokára viszontlátjuk egymást! — szólt Zavreczky a kocsifolyosó ablakán kidugva fejét.

— Irj mielőbb! Auf Wiederseh'n! — búcsúzott Zavreczkyné.

A vonat elrobogott. Jolánta bárónő ülőhelyére vetette magát és megfeledkezve talán, hogy nincs egyedül, gondolatmenetét folytatva, így sóhajtott föl:

— Hála Isten, hogy nemsokára vége lesz az egésznek!

A hölgy e szavaival azt értette, hogy mostohanővérének Német-Hunniából távozásával megszabadul még az illemszabályok ránehezedett bilincseitől is. De Zavreczky miniszteri tanácsos úr azt hitte, hogy e szavak az ő megúnt, nem a némethunniaiak, hanem saját maga által megúnt főispánságára vonatkoznak, ezeket vallotta:

— Mint főispánnak, miután ideiglenesen nyugalmazott kanczelláriai udvari tiltári állásomból ezen hivatalra, illetve méltóságra kineveztek: eleintén meglehetősen független, nem kevésbé békességes állásom volt. De a mostani új kormányrendszer a közigazgatás komoly főnökében a magyarosítás chauvinista apostolát is kivánja látni. A régi gárda helye: a szék, és nem a szószék. Elég bajom volt Hildával, hogy ne fogadjam el a miniszteri tanácsosságot és lépjek inkább disponibillitásba, illetve újra az ideiglenes nyugalmi-státusba.

— Nem értem Hildát, — jegyezte meg szórakozottan Jolánta bárónő.

— Nőm még nem látja elérkezettnek az időt, hogy előmenetelem iránti tervétmegvalósithassa. De hát annak is megjövend az ideje. A hivatalnok olyan, mint a katona, a ki ott foglal állást, a hová őt föllebbvalója helyezendőnek találja. A régi gárda jelszava: Szájat tartani és tovább szolgálni!

— Magyar-magyarra fordítva: fogd be a szád és szolgálj tovább, — igazította helyre Jolánta bárónő félhangon, de minden irónia nélkül.

Zavreczky nem hallgatott rá. Kézitáskáját vette elő és iratai közt kutatott. Jolánta bárónő sem folytatta tovább a társalgást. Az ablak mellett ült. Kitekintett a verőfényes szép időbe, a szeliden hullámzó halmos táj kéklő erdőkoszorúja felé, mely a napsugarak arany ködében úszó szemhatárt övezte.

— Ah, mit! El veled szerencsétlen, gyermeki ábránd! Ő, az új magyar Don Juan ott láthatta dicső spanyol elődjét az operaház színpadán. Nemzeti ruhaviselete ráirányozta figyelmemet. Mindjárt felismertem. Kerülöm őt, az ismerősismeretlent, ki kisleány korom óta nem látott. De, Istenemre! erős leszek és Erdővárosba költözöm!

. . . Gróf Várhelyiné, Zavreczky szalmaözvegyen maradt nejével a kijárat felé vette útját.

A két hölgy könnyű fejbólintással fogadta a Zavreczky titkolt elutazása hirére a pályaudvaron összegyült csekély számú közönséget és első sorban Boxer Dámián városi rendőrkapitány, ki most, a vonat elindulása után érkezett, tisztelgő üdvözlését.

— A rendőrkapitány, az ismert műalvó csak most jön, — súgta mosolyogva Zavreczkyné barátnőjének.

A hölgyek a kocsiba ültek. Az aranypaszomántos lakáj a bakra ugrott és a nemes telivérek, a kocsis fölösleges ostorlegyintésére, nehéztelő fejrázással, de annál tüzesebben iramodtak neki a városnak.

A grófnő nyugodt, vontatott hangján szólt:

— Le roi est mort, vive le roi!

— Qui vivra: verra, hogy — meddig fog élni, uralkodni! — egészitette ki élénk, hadaró szavával Zavreczkyné.

— Annyi igaz, — jegyezte meg finom iróniával a grófné, — hogy az az ünneplés, a mit a múlt embere búcsúzóul refüzált, mint uraságoktól levetett, kopott fényü disz, a jövő dicső férfiának, az ősi szittya szerelmi lovagnak, a Don Quichotte miniszter magyar libériás Sancho Panzájának marad.

Zavreczkyné haragos arcza kiderült e szavakra. Hangosan fölkaczagott. Ez az ezüsthangú szilaj nevetés gróf Várhelyinének — persze szelidebb, lady-like nüánszszal — viszhangra talált. Nyugodt méltósággal fitymáló, fagyos nevetése összeolvadt barátnőjének egy sértett *szív* mélyéből eredő, öldöklő kaczajával.

Kétféle vér.

Zavreczkynén az első tekintetre észrevehette mindenki, hogy nem édestestvére Jolánta bárónőnek. Hilda bárónő anyja: báró Hertay Ernő első neje, előkelő román nő, herczeg Roseanescu-leány volt. Jolánta anyja, Orlikowska grófnő, a szabadságért élő-haló lengyel nemzet leánya volt, ki szóban-szivben, testtel-lélekkel egész magyar hölgy lett. Nem úgy az első feleség, ki haláláig román nő maradt, azzal a kétes rokonszenvvel, melylyel a külföldi románok a magyarok iránt viseltetnek.

Zavreczkyné Hilda bárónő, a Balzac regényhősnőinek ismeretes korában, a harminczas években volt. De azért megtartotta arcza üdeségét és fehér fogait, hamisitlan tulajdonát. Az ő ajkai is ép oly pirosak és frissek voltak, szemei is oly élénk fényben ragyogtak, mint a nálánál tiz-tizenkét évvel fiatalabb Jolánta nővérének szája, szemei. Mindkét hölgy örökölte saját anyja külön jellegű szépségét. Az idősebb, Hilda, az igaz román fajt képviselte, a faj szenvedélyével, a démoni fekete szemekkel, fényes, sötétvöröses árnyalatba vesző barna fürtökkel és fél-kreol, keleties arczszinnel. (Folyt. köv.)

A TÉL JÁTÉKA.

— Tátra-Széplak 1909 augusztus. —

Mely nem rég hő sugárral illete,
Hidegszik a Tátra lehellete.
Bár föl nem ébredt még alvó viharja,
Fejét már vékony hólepel takarja;
Erdő, mező alant még ünnepel,
S félve tekint a havas bérczre fel.

Ne félj erdő, vidám mező, ne félj!
Örömeidnek csak nyugodtan élj,
Bátran viseld ünnepi zöld ruhádat,
Ne is emelj a természetre vádat;
Vándor felleg a bércztetőn havaz,
A télnek csak múló játéka az.

Ő maga még túl, messze éjszakon
Borong, bolyong jégfödte tájakon;
Majd elközelg, határunkat átlépi,
Rólatok az ünnep díszét letépi,
De félelemből, még távol marad,
Mért áldoznátok néki a nyarat?

Lévay József.

ÚTASOK.

Hogy üzik egymást, hogy szaladnak
Apró hullámi a pataknak!
Miért sietnek, és hova?
Mellettök, a mint útra kelnek,
Fürdő virágok esdekelnek,
De nem hallgatják meg soha,
Vigan iramlanak tova.

Szeretettel fordúl hozzájok
S integeti bérczes hazájok:
Kis fiaim, ne menjetek!
A sík alföld bármint varázsol,
Sohasem lesztek boldogok máshol:
Itt van a ti jó helyetek,
Keblemen, hol születtetek.

Oh! ha köztük már czélhoz érve
Csak egy is újra vissza térne
És elregélné sorsukat:
Hogy vándorútjukat mi várja,
Ha elnyeli a tenger árja,
Nevök s emlékök sem marad:
Folytatnák-e futásukat?

Lévay József.

MÁSVILÁG.

Hiszek én a más világban,
Az örökkévalóságban,
S nem félem a holnapot.
De boldogság itten élni,
És szeretni és remélni,
S szeretetben végig élni
Még sok édes, szép napot.

Nem tudom a lét határán,
S odaátal hogy mi vár rám?
— Sok pecsétű zár alatt . . .
Jaj, de abban nincs kétségem,
Hogy e földi üdvösségem:
Gyermekeim, feleségem,
Ölelése — itt marad!

S nem tudom bár túlvilági
Boldogságom kitalálni,
— Ami vár ott engemet.
Óh hanem azt váltig érzem,
Hogy nekem nem kell az ég sem,
A mennyei üdvösség sem,
Ha ott nincsen szeretet!

Szabolcska Mihály.

ZÖLD ERDŐK.

Szeretném visszakapni
A régi kedvemet.
— Zöld erdők, dalos erdők,
Dalolok véletek!

Szeretném visszakapni
A régi vágyamat.
Nem többről, egy virágról
Álmodni, róla csak.

De óh! — minő bohóság,
Mely ilyenért eped —
Elsírni vágynám újra
Az elszórt könnyeket.

Zöld erdők, újra élek,
A lelkem újra hisz.
Hótiszta ideálom
Föl, a hegyescúcsra visz.

A régi útra térek,
Hol dal, virág fogad.
— Zöld erdők, visszakérem
A régi álmokat!

Petri Mór.

SZINHÁZAK.

ifj. Wlassics Gyula: Meduza, a Nemzeti Szinházban.
Bródy Sándor: Királyok, a Magyar Szinházban.

Baleset ellen biztosithatja magát az ember úgy, hogy kárpótlást kapjon, ha baleset éri, de nem úgy, hogy baleset ne érhesse. Ifj. *Wlassics* Gyulán is bebizonyosodott, hogy ő sincs kivéve a szabály alól: *Meduza* czimü drámája révén egy kis szinházi baleset érte. Nem volna értelme, hogy esetét most, két hét múlva, sulyosbitsuk a darabnak részletes elemzésével, hogy kimutassuk, mért kellett a balesetnek okvetlenül bekövetkeznie. Darabja sorsából nyilván megtanulta, hogy semmi sem vezet olyan könnyen félre, mint a sikernek nagyon erős akarása. A sikert nem keresni kell, hanem megtalálni s erre az iró nem tehet okosabbat, mint hogy kiadja őszintén, igazán, minden mellék-czél nélkül, a mi benne van, hogy önmagát adja, meggyőződéssel és hittel — a többit rá kell bizni sorsára. A *Meduza* szerzője ellenben szemmelláthatólag olyat adott, a mi nem volt benne, a mi nem belülről, az ő meggyőződéséből, világnézetéből tört kifelé, hanem a mit kivülről, tudatosan diktált magába, mert azt hitte, olyan dolog, a mivel sikert lehet aratni. Lehetetlen, hogy ő maga is lelki közösségben élt volna drámájával, a mely felfogásbeli zavarosságával, gondolatbeli perspektiva-nélküliségével is minden jelenetében bizonyitja, hogy az iró nem önmagából beszél, hanem a közönségnek igyekszik beszélni. Nagy tévedés, hogy szinházi technika lehetséges meggyőződéssel teli mondanivaló nélkül; a ki nevezetes szinpadi technikus még volt a világon, az mind a saját mondanivalóját foglalta teatrális fogásaiba s ha ez a mondanivaló beletalált a publikum átlaggondolkodásába és izlésébe, ez azért volt, mert az iró gondolkodása és izlése is valóban ezen az átlagon mozog. A Kotzebuek és a Bernsteinek is hisznek a maguk kevéske mondanivalójában; e nélkül a hit nélkül nem lehet dráma, még merőben pénztári értékü dráma sem. Ez az, a mit a mi szinpadi hatásokra csörtető irodalmunkban gyakran elfelejtenek: semmi sem kedvetleniti el jobban a közönséget, mintha észreveszi, hogy az iró tudatosan le akar szállni hozzá, s ez mindig észrevevődik, mert a szinpad a maga százféle hazugságával a legőszintébb valami, kiderül rajta minden hamisság, a mit az iró el akart titkolni.

Csak a dolgok lényege, az iró szándéka és akarata legyen igaz, — fogásokkal azért élhet az iró, sőt ha meg tudja győzni a nézőt a maga szándékainak őszinteségéről, akkor aztán hitelre talál legprimitivebb és legátlátszóbb fogásaival is. Ime, *Bródy* Sándor a legegyszerűbb, néha szinte a dráma kezdetleges korára emlékeztető fogásokkal dolgozik, minden darabjának olyan naivitásai vannak, a melyeket szánakozva kerülne el minden szinpadi mesterember és mégis megtalálja a hatás útját, mert a külső felület átlátszó, gyermeteg ravaszkodásai mögött, a lényegben mindig belső izgalom, becsületes, művészi szándék érzik. Lélek van a darabokban s ez a fődolog.

Három kis darabja közül, melyet a Magyar Szinház most tüzött müsorára, nem új, csak a harmadik. Az első kettőt láttuk már vagy tiz év előtt a Nemzeti Szinházban. Akkor megbuktak, éles ellentmondásokat is keltettek s semmi sem mutatja jobban az idők változását, mint az, hogy a tiz év előtt visszautasitott darabok egyikében ma mindenki felismerte, hogy ez a legjobb, legegészebb és legérettebb dolog, a mit Bródy a szinpadra csinált. Ez az örökké nyugtalanul forrongó, önmagában lehiggadni nem tudó iró, egyike az utolsó negyedszázad magyar irodalmában a legkülönösebb alakoknak, épen örökös keresésénél fogva ritkán jut el az egész, nyugodt harmóniájú, befejezett művészi alkotásig. Minden munkájában vannak pompás tüzü fellobbanások és vannak ellankadások, a feszültség foka szüntelenül változik, — az egész egy folytonos kavargás képét mutatja. A fegyelem teljesen hiányzik belőle s talán csak ez hiányzik belőle, hogy igazán nagyot és teljeset alkothasson. Olyan kavicsokon megbotlik, melyeket minden üres routinier ki tud kerülni, de botlásaiból úgy tud felemelkedni, a hogy csak a legkiválóbbak szoktak. Ezért nagyobb arányu munkái, a regények, drámák mindig egyenetlenek, az elgondolás és megcsinálás közt nagy ellentmondásokat mutatnak; kisebb dolgaiban, novellâiban és kis darabjaiban kell keresni ereje igazi mértékét. Három kis darabja közül az első, *A fejedelem*, meglepően biztos és önmagában teljes munka. Bethlen Gábort viszi szinpadra, nem a hadjáratok és diplomácziai cselszövények diadalmas hősét, hanem az öregedés tragikumával vert férfit. A fejedelem betegeskedve, megtört testtel üldögél karosszékében, olvastatja diákjával a bibliát, mialatt palotáját farsangi vigasság zaja veri fel: szép fiatal felesége, Brandenburgi Katalin éli világát. Sajnálatraméltó beteg ember a fejedelem és a hogy be van állitva, mégis imponál, beteg testéből a lélek ereje sugárzik ki. Minden szava fejedelmet mutat, pedig csupa egyszerü, mindennapi dolgokat mond. Az alak beállitása elsőrendü: érezteti a fejedelem kálvinista puritánságát, az egész levegőt, a mely körülveszi s eleve megmagyarázza a lelki tragédiát, a mely be fog következni: hogy hiába nyer meg minden csatát a férfiakkal, a fejedelem azt az egyetlen csatáját, a melyet magamagáért, saját férfiúi vágyaiért viv, az asszonynyal való csatát el fogja veszteni. A fejedelem megtudja, hogy Katalin megcsalja egy jött-ment kalandor katonával, Ditrichhel, rajtakapja a czédákat. A férfival elbánik: rövidesen felkötteti, az asszony vele bánik el. Felhasználja ellene az asszonyi bestia minden fogását, a ravasz hazugságnak, daczos tagadásnak, vakmerő fellázadásnak, alázatos meghunyászkodásnak minden skáláját végigjátszsza. Az a fejedelem tragikuma, hogy tisztán, világosan keresztüllát rajta, nem hiszi egy szavát, egy mozdulatát sem, átérti egész értelmességét. És mégse mond itéletet felette, a hogy első haragjában fenyegette, — az önámitás sánczaiba menekül előle. Megeskedi, hogy a mig él, nem fogja megcsalni, — nem hisz neki, de rezignáltan legalább hiüságát próbálja megmenteni, a világ előtti látszatot, s esküje jutalmául rátestálja minden vagyonát. Fejedelmileg megfizet hüségéért, a nélkül, hogy hinni tudna benne. A legnagyobb férfi is tehetetlenné válik az asszonyi praktikával szemben.

A kis darabnak finom, gazdag és bonyolult a psychologiája és mégis sokkal világosabb, mint a mennyire ily rövid összefoglalásban éreztetni lehet. A férjet és feleséget az előbbinek öregségén és betegességén kivül elválasztja a faj, az életmód, a világfelfogás, a kultura ellentétessége is, szembeszáll a fiatal erő az öregség hanyatlásával, az ifjúság életszomjusága az aggság tehetetlen vágyával. S az egész szimbolikusan hangzik ki Ditrich alakjával, a ki nem is egyén, hanem jelkép: a fiatalság jelképe, a mely ellenállhatatlanul ragadja magához a fiatalságot. Maga mondja: engem elpusztithatsz, a földből nő ki helyettem ezer más, — az öreg férjnek minden fiatal ember vetélytársa.

A szinészek közül csak *Kürthy* és *Réthey* voltak teljesen helyükön: az előbbi erővel teljesen, meggyőzőn és jellemző árnyalással játszotta a fejedelmet, az utóbbi az iródiák alakjából csinált igen jó genrealakot. *Gombaszögi* Frida — ő van most leginkább és legtöbbet szem előtt Budapest összes szinésznői közül — nagy tetszést kelt asszonyi szépségével, melylyel el tudja feledtetni játékának néhány hamis hangját is. *Csortos*-nak csak épen délczegnek kellett lennie s az is volt.

Sokkal jelentéktelenebb a második darab: *Lajos király válik*. Igénytelen kis idill, egész tartalma az, hogy Nagy Lajos bucsúlátogatásra jön feleségéhez, a kitől el akar válni, mert nem tud neki fiút szülni. Szemtől-szembe egymással, a fiatal király, a kit dinasztikus érdek és anyja biztatása késztet a válásra és a szép királyné, a ki kolostorba készül, hamar rájönnek, hogy minden trón-érdeknél jobban szeretik egymást s a király visszaviszi hitvesét a visegrádi kastélyba. Kissé bohózatos szint is kap a dolog a királyné által bemutatott három menyasszony-jelölt nem túlságosan jóizü szerepeltetésével. A főbaj azonban az, hogy a darab nem éreztet semmit a történelmi levegőből, nem sok és főleg nem lényegbe váló módositással el lehetne modern kosztümökben is játszani; Nagy Lajosból csak a nevét kapjuk, király voltából, nagyságából vajmi keveset. A szinészeknek sem jutott súlyosabb feladat.

Ismét szélesebb ivü, nagyobb lelki hullámzásokat mutató és mélyebb emberi problémákba kapcsolódó a harmadik darab: *Rembrandt*. Kicsit hasonló az első darabhoz: itt is öreg ember szerelme van fiatal nő iránt, itt is megcsalják és itt is rezignáczióval vonul vissza. Az öregedő Rembrandt, a ki (egy kis anachronizmussal) a hires bonczolási képet festi, engedve az erényes városi tanács intelmének, elhatározza, hogy feleségül veszi volt belső cselédjét, most szeretőjét, a szép Hendrikjét. Viruló szép, bálványozott fia, Titusz mondja szemébe, hogy ezt nem szabad tennie, Hendrikje nem méltó rá, mert megcsalja. Kivel? — hördül föl az apa. «Velem» — felel belsőleg összeroskadva a fiú. Rembrandt ráront fiára, majd el akarja üzni házából mindkettejüket, de megsajnálja szép fiát, sirva borul a nyakába. Fáj a szive, el van keseredve, de be kell látnia, a fiatalságnak van mindig igaza, Titusz való Hendrikjéhez, nem ő. Inkább ő megy el a háztól, eltünik, hogy hirét se halljak, elbújik az amsterdami ghettóban, a hol úgyis annyira szerette festeni a jellemző fejü öreg zsidókat. Nem megy egyedül és vigasztalanul: vele megy a csinos kis belső cseléd, Martja, a ki buksi paraszt fejével úgyis szerelmes volt az öreg mesterbe.

De nem a történet az igazán érdekes a darabban, hanem Rembrandt alakja. Ezt gyöngédséggel, megértéssel és szeretettel rajzolta meg az iró. Néhány vonást önmagából is adott beléje — sok rejtett líra van a darabban — s az egészet a szivén keresztül nézte. A művész sajátságos embertipusát rajzolja meg benne: a mindennapi kicsiségeken, konvenczionális formákon tülemelkedő előitéletnélküliségét, impulzivitását, folyton fölfelé, a művészi szép felé forditott arczulatát, az anyagiakkal pazarul nem törődő, a polgári rendre idegenül tekintő bohémségét, örökké szomjazó, öregségében is frissen maradó érzékiségét és mindenek felett való vitalitását. Ez a furcsaképü hollandus festő, a kinek halhatatlan nagyságáról — a hogy ez a nagy művészeknél lenni szokott — egész környezetéből senkinek sincs fogalma, a mellett hogy igazi művész, bájos és szeretetreméltó ember is, természetes, póz nélküli és igaz. *Kürthy* szinészi regiszterének szélességét mutatja, hogy ezt az alakot is csaknem minden vonásában igaznak tudta bemutatni. Rajta kivül *Gombaszögi* Frida volt kitünő Martja néma szerepében, pompásan mozgó, ennivalóan esetlen kis hollandus leány volt, minden mozdulata jellemző és eleven. Egyetlen szót szól, de ezt, sajnos, nem jól mondja. Hendrikjét *Haraszti* Miczi, Tituszt *Tarnay* játszotta.

Ezzel a három darabjával Bródy Sándor is olyasfélét próbált, mint Shaw a *Caesar és Kleopatrá*-ban: visszájáról, emberi kapcsolatai szerint mutatni be a történelmet és nagy alakjait. Ő azonban nem csinál persiflaget, mint az angol iró s egyben legalább is fölötte áll: darabjai közül kettőben meg tudja éreztetni a történelem levegőjét, a mindennapi, emberi bajok közt vergődő embereket bele tudja állitani a történelem perspektivájába. Bethlen Gábor és Rembrandt nem törpülnek le mindennapi emberekké, mint Shaw Caesarja. A modern irodalomnak egyik igen jellemző problémája a történelem újszerü, reálisabb ábrázolására való törekvés, szemben a romantikus történet-festés pathetikus stilizálásával. Ennek a törekvésnek irodalmunkban legtöbb figyelemre méltó példáját nyujtotta Bródy Sándor két kis darabjával. *Schöpflin Aladár.*

Lajos király válik. — A királyné (Gombaszögi Frida) várja urát.

Rembrandt. — Hendrikje (Haraszti Miczi), Rembrandt (Kürthy) és Titusz (Tarnay).

A fejedelem. — Bethlen Gábor (Kürthy), Brandenburgi Katalin (Gombaszögi Frida) és a diák (Réthey).

»KIRÁLYOK«, BRÓDY SÁNDOR HÁROM EGYFELVONÁSOS DARABJA A MAGYAR SZINHÁZBAN. — Jelly Gyula felvételei.

ROKOKÓ.

ELBESZÉLÉS. IRTA SZŐLLŐSI ZSIGMOND.

I.

Egy illatos, édes levegőjű tavaszi esthajnalon, miután már egy óra óta némán ültek a zöldfödelű kastély aranyrácsos erkélyén, Amelie asszony csöndesen szólt oda férjének, Gaszton úrnak:

— Kedves barátom, engedje meg, hogy éljek e ritka alkalommal, hogy mondjak magának valamit.

Gaszton úr meghajtotta a fejét és udvarias kíváncsisággal felelt:

— Parancsoljon, drága barátnőm!

Amelie asszony bájosan mosolygott.

— Egy kívánságom, vagy mondjuk inkább így: egy ajánlatom lenne.

Gaszton úr sietett a kijelentéssel:

— El van fogadva.

Amelie asszony élénken bólintott aranyfürtös, szép fejecskéjével:

— Köszönöm, kedves barátom. Biztos voltam benne, hogy ez lesz a válasza. Tehát — elválunk.

Gaszton úr olyan mozdulatot tett, mintha föl akart volna pattanni a székéből. De bizonyára megérezte, hogy ez nagyon széles, öblös, sőt brutális gesztus lenne. Olyan mozdulatot tett tehát, mintha visszahanyatlott volna a székébe. Egy pillanatig némán nézett a felesége arcába, aztán őszinte megütődéssel mondta:

— Valóban, édes barátnőm, ez az ajánlat meglepő! . . . Miért kíván tőlem ilyen borzasztóságot? . . . Nem fél tőle, hogy belehalok? . . .

Amelie asszony tovább mosolygott, miközben szép fejét csöndesen ingatta:

— Ha ilyesmitől kellett volna félnem, akkor a világért sem szóltam volna. Ezt föl kell tennie rólam, Gaszton. De én csak a javát akarom magának, kedves barátom és . . . és magamnak is.

Gaszton úr a fejét csóválta és halkan mondotta:

— Kétségbeejtő . . .

Az asszony csöndesen fölnevetett:

— Ön kedves és udvarias, mint mindig. Azt mondja: kétségbeejtő! . . . Köszönöm a bókot. De tudom, hogy egyáltalában nem fog kétségbeesni . . . Higyje el nekem, hogy nem fog. Remélem, nincs rá oka, hogy a szavamban kételkedjék . . .

— Oh, kérem; kérem . . .

— No látja! Nekünk, kedves barátom, teljes öt esztendőn át volt alkalmunk meggyőződni arról, hogy . . . hogy nem vagyunk nélkülözhetetlenek egymás számára . . . Kérem, ne zavarja meg e ritka, rövid együttlétünk harmóniáját ellentmondással! . . . Nincs ebben, a mit mondottam, semmi rosz és főként semmi vád! . . . Tévedtünk. Ennyi az egész . . . Elbizakodottság lenne, ha azt mondanám, hogy maga nem az a férfi, a kit egy asszony le tud kötni. Azt mondom tehát, hogy én nem vagyok az az asszony, a ki egy olyan férfit, mint maga, magához tud láncolni . . . Elismerem, hogy a hibás én vagyok!

Gaszton úr tiltakozólag emelte föl a kezét:

— Ellent kell mondanom! Én vagyok a hibás! Csak én vagyok!

Az asszony mosolyogva hajtotta meg a fejét:

— Ez az, a miben maga páratlan! Gavallér! Mindig gavallér! . . . Jó. Hát ezen ne vitatkozzunk. Érjük be a megállapítással, hogy a hiba megvan és legyünk rajta közös erővel, hogy minél hamarább, minél simábban megszabaduljunk tőle. Hála Istennek, mind a kettőnknek megvan minden föltétele arra, hogy boldogok legyünk. Fiatalok, egészségesek, gazdagok vagyunk mind a ketten. Ha a szabadságunk is teljes lenne, akkor már igazán semmit se kívánhatnánk többet . . . És van-e szebb, édes barátom, mint ha boldoggá tehetünk valakit?

Gaszton úr őszinte meghatottsággal nézett az asszonyra és halkan mondotta:

— Legyen boldog, Amelie . . . De mondja: hát sohase lássuk többé egymást? . . . Hiszen . . .

Amelie asszony fölkapta a fejét:

— Hová gondol, édes barátom! Ez hálátlanság lenne! Hálátlanság azokhoz a napokhoz, a melyekben még azt gondoltuk, hogy — boldogok vagyunk! . . . Nem! Ennek az időnek az emlékét, ha még oly rövid volt is, nem szabad eltaszítanunk! Akkor nem érdemeltük volna meg! Tudja: volt nekünk egy ünnepünk, a melyet hűségesen megtartottunk . . . A melyet mindig együtt töltöttünk . . . Sőt, ne vegye szemrehányásnak, három esztendő óta jóformán csak ez az egy nap volt az, a mit együtt töltöttünk . . .

— Az esküvőnk évfordulója . . .

— Ez. No látja, erről nem szeretnék lemondani. Mindenkinek kell, hogy legyen egy ünnepe. És ez a nap . . . ez még kedvesebb, még melegebb, még derűsebb lesz azután, mint volt idáig . . . Mert idáig úgy-é volt benne valami . . . vezeklés . . . Valami . . . szemrehányás . . . Egy kérdés: miért hogy csak ma? . . . Hol vannak a hétköznapok? . . . De ezentúl, ha megszűnt közöttünk az a kötelék: ez a nap nem lesz többé felelős a többinek. Nem kérdez semmit, a mire a felelet nehéz. Csak egy másik napot juttat az eszünkbe, a mely szintén szép volt . . . és a melyen immár nem borong semmi árnyéka a többinek . . . Nem gondolja, hogy igazam van? . . .

Gaszton úr fölkelt. Tompa hangon mondotta:

— Megengedi asszonyom, hogy megcsókoljam a homlokát — utoljára?

Amelie mosolygott és hófehér kis kezét a homlokára tapasztotta:

— A homlokomat — nem. Itt!

És kis piros száját összecsücsörítette.

Így váltak el egymástól Gaszton és Amelie.

II.

Május havában volt az esküvőjük évfordulója. Május tizedikén. A Garda-tó partján találkoztak ezen a napon, egy olajfás kis olasz faluban Amelie és Gaszton. Ebben állapodtak meg, mert ez a falucska egyszer, akkor, a mikor először utaztak együtt, nagyon megtetszett Amelienek és így szólt:

— Azt hiszem, ide szokott elvonulni a boldogság, ha odakünt a világban valami bántalom érte és gyógyulni akar.

A falucskában nincs fényes szálló. Csak egy szerény kis vendégfogadó. Gaszton úr mindig egy nappal előbb érkezett, hogy méltó fölkészüléssel fogadhassa Amelie asszonyt. És mikor május tizedikén a délelőtti hajó kikötött, a kis vendégfogadó terme már ünnepi díszben, a virág és fény szokatlan pompájában várta Ameliet.

Ebéd előtt sétáltak a tóparton, meg az erdős hegyoldalon, ebéd után csónakáztak a vizen, a melynek sötétkék puha tömegén a napfény millió arany csillaga tündökölt. A csónak is tele volt virággal és a peremén száz tarka zászlócska villogott.

Hat órát töltöttek együtt. Délelőtt tiztől délután négyig. De mintha csak hat percz lenne, az idő úgy repült, a kifogyhatatlan gyöngédség omló fehér rózsáit hullajtva szárnyairól. Elmondották egymásnak: hol jártak, mit csináltak, mi mindent láttak közben. Gaszton úr folyton a távol világot járta. Egyszer a Szaharából sietett vissza az ünnepnapra: egyszer úgy búcsúzott, hogy a jéghegyek birodalmába megy egy sarki expedicióval.

Amelie asszony elborulva mondotta:

— Istenem, vajjon látom-é még egy év múlva? . . .

Gaszton úr élénken felelt:

— Csak nem teszi föl rólam, hogy ezt elmulasztom?

Nem is mulasztotta el. Pontosan megjelent a találkozón.

Délután négykor jött a hajó. Akkor Gaszton úr lekisérte Amelie asszonyt, kezet csókolt neki és átnyújtotta a bokrétáját. Az asszony a hajó korlátjához állt és mosolyogva, megindultan lobogtatta fehér zsebkendőjét. Gaszton úr levette a kalapját és födetlen fővel nézett a távozó után. Így búcsúzkodtak egymástól, a míg a hajó el nem tűnt a hegyfok mögött.

III.

Ötödször találkoztak a kék tó partján, illatos május havában. Soha a tavasz ilyen szép nem volt, soha a levegő ilyen édes. Szikrázó aranypára borította el a vizet és a lejtőket. Víz és föld: minden elveszítette a súlyát és érezni lehetett, hogy csak lebeg a mindenségben. Könnyű és illanó, mint egy mosoly.

És a két ember: Amelie asszony és Gaszton úr mégse tudtak oly derűsek, oly mosolygósak lenni, mint máskor. Máskor kevés volt az idő, hogy mindent elmondhassanak egymásnak. Most — perczek alatt elfogyott a mondanivalójuk. Szinte szótlanul tették meg a rendes sétát, lehajtott fejjel andalogván a lombok alatt és az ünnepi lakoma, virágos kettesben se tette őket beszédesebbé.

A férfi néha lopva tekintett az asszony arczába.

— Milyen halavány; — gondolta magában.

Az asszony viszont Gaszton úrra vetett egy-egy rejtett pillantást és búsan állapította meg:

— Fáradt . . . Szenved . . .

De egyik se szólt. Csak mikor kiszálltak a virágos csónakból, mert távolból gyönge füst fátylát vették észre a viz fölött, akkor szólalt meg az asszony:

— Kedves, jó barátom, én szomorú vagyok . . .

Gaszton úr csöndesen mondta:

— Fájdalommal látom, hogy az.

Amelie asszony folytatta:

— Szomorú vagyok, mert látom, hogy maga szomorú . . . És megértem, hogy miért . . .

Gaszton úr összerezzent:

— Megérti, hogy miért? . . .

Az asszony mosolygott:

— Igen, édes barátom. Én megértem. Maga sajnál engem és én sajnálom magát . . . Maga ezt gondolja magában: — Miért kell ennek az asszonynak így elhullajtani fiatalsága szirmait? Így . . . Egyedül . . . És én ezt gondolom magamban: — Miért kell ennek az embernek így magányosan bolyongania? . . . Miért? . . . Mikor boldog lehetne mind a kettő, ha megtalálná azt, a kit . . .

Gaszton úr tágra nyílt szemmel nézett Amelie asszonyra és halkan mondotta:

— Hová gondol? . . . Esküszöm önnek, édes Amelie, hogy én sohase kerestem . . .

Amelie asszony szeme fölvillant:

— Csak — megtalálta! . . .

Gaszton úr hirtelen félrefordította a fejét és ijedten rázkódott meg, mikor a száján kiszökött a kérdés:

— És ön? . . .

Amelie asszony belesúgta a levegőbe:

— Én is . . .

Most hirtelen szembe fordultak egymással. Két meglepett, boldog, sugárzó arcz. A kezük önkénytelenül egymásba simult. Így néztek egymás szemébe, hosszan, melegen.

A férfi szólalt meg. Halkan, remegő hangon:

— Hát nem haragszik meg érte?

Az asszony kérdéssel felelt:

— És magának se fáj? . . . Hiszen könnyes a szeme . . .

— Olyan boldog vagyok, hogy maga boldog . . . . oh Amelie, engedje meg . . .

— Én édes, jó barátom . . .

Hosszú, meleg csók.

Erős hullámcsobogás. Csengő szó. A hajó kürtjének öblös búgása.

Amelie asszony gyöngéd erőszakkal szabadította ki magát az ölelő karokból. Repeső hangon mondta:

— Sietnem kell! . . . Ő vár . . .

A férfi súgva felelt:

— Engem is várnak . . .

— Isten vele . . . örökre . . .

— Isten vele . . . örökre . . .

Egy percz. Amelie asszony a hajó korlátjánál áll és kipirult arczczal, könnyes, de mosolygó szemmel néz vissza. A kezében kis fehér zsebkendő röpös. A parton födetlen fővel áll Gaszton úr és néz . . . néz, míg a hajó el nem tűnik a hegyfok mögött . . .

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSA.

A tavaszi tárlat az utóbbi években megszokott képet mutatja ezuttal is. Minden terme telistele van képekkel úgy, hogy a látogatás nemcsak élvezetet, hanem elég munkát is nyujt. Sajnos ezuttal nemcsak a modern gárda kiválói, hanem a régebbi irányok kiemelkedő képviselői is legnagyobbrészt távol maradtak, a kiknek hiányaért meglehetősen soványan kárpótol az a sok fiatalember, kinek művészete előtt most nagyon is elnézően tárultak fel a Műcsarnok kapui. Alig akad közöttük meglepőbb tehetség, a kinek jövője iránt valami különösebb reménységgel kellene a látottak alapján viseltetnünk, legtöbbjük derekas tagja lesz ugyan a nagyközönség nem nagy igényü művészi fogyasztását kielégítő, inkább iparos, mint művészgárdának, de új értékek termelését alig egykettejüktől várhatjuk.

Endrey Sándor: Női arczkép.

Nemcsak ez a körülmény, hanem sok dilettáns izű munka is nagyon egyenetlen képet ád ennek a kiállításnak, melynek pedig jócskán vannak figyelemre méltó dolgai is. Mindjárt az első teremben hosszas megfigyelésre késztet egy László Fülöp arczkép, mely báró Harkányi Frigyest ábrázolja. László tüneményes technikáju, az elkészülést mindig feledtető művészetének egyik kiemelkedő darabja e kép, mert meg van rajta az a lelki elmélyedés is, melyet néha nélkülözünk képein. Érdekességre utána Karlovszkynak gróf Andrássy Gyulája következik, mely ugyanazzal a részletező, de inkább csak testi, mint lelki hűségre törekvő apróléksággal van megfestve, mint az utóbbi éveknek sok vitatkozással tárgyalt Karlovszky arczképei. Utána eredeti irányban induló tehetségért Jávor Pált említhetjük meg, kinek kis gyermekarcza a tárlat egyik legsikerültebben megfestett jellemzése. Színbeli gazdagságra törekvése nem párosul még teljesen befejezett harmoniákkal, de sok tekintetben új és már ötletes merészségénél fogva is szembetünő. Kunwald Cézár férfiarczképe a tőle megszokott kvalitásokat mutatja. Endrey Sándor, Basch Andor, Kövér Gyula, és a kissé mesterkélten szárazsággal ábrázoló Vidovszky Béla arczképei a jobbak közé tartoznak.

Gazdag terméssel vonult fel a Pentelei Molnár János köré seregló csendéletiskola. Maga a mester érdekes változáson ment át, mely még nem látszik befejezettnek. Eddigi csendéletein nem sok színből és nem a rikítóakból építette fel a hatást. Rendesen volt egy-egy erősen kiemelt szine, fehér, sárga, vörös, kék, mely a sötét háttér ellentétére támaszkodott. Mostani képein túlment ezen az egyszerű kontraszton felépülő hatáson és sok élénkszinü, sőt tarka tárgyból rakta össze csendéleteit. Ezeknek a szineknek összefoglalása ma még nem minden képén egyformán sikerül, sőt egyiken sem oly befejezett eredményü, mint eddigi képein, melyekből egyet szintén elküldött mutatóba. Viszont azonban új összeállításai a témakör oly gazdagodását jelentik, a kifejezési módok oly differenciálódását kívánják meg, hogy e változás mindenképen örvendetes tünete Pentelei pályájának. Ezen új kompozicióknak elrendezése nem oly átlátszóan egyszerű, mint eddigi dolgaié, de viszont sokkal gazdagabbak, ötletesebbek és több reményre jogosítók, mint az eddig láttottak. Azt mondani sem kell, hogy bámulatos technikával vannak megfestve, még meglepőbbel, mint az eddigiek, sőt nemcsak ez a gondja lett nagyobb a művésznek, hanem az átérzettebb és művészibb lett egész felfogása is épen az újabb nehézségek keltette lelkes törekvés útján.

Mennyiségre, mint mindig, most is a tájképek a túlnyomóak. Tájképfestőink rendes gárdájából Glatz Oszkár megszokott szinvonalával, Góth Móricz bravouros modorával emelkedik ki, de az ismert festők közül a legtöbb meglepetést mégis Szlányi Lajos nyújtja. Az utóbbi években valami ellágyulás, elunalmasodás volt művészetén, mely nem annyira a themák ismétlésében, mint az előadásban nyilvánult meg. De mostani havas tájai újra erőteljesek és frissek, olyik köztük valóságos drámai hatásokhoz jár közel anélkül, hogy keresetten pathetikus volna. Nem túlzás, ha Szlányi összes eddigi képei felé helyezzük a Hetivásár Körmöczbányán czimű képét, melyen nemcsak a városi sceneria, a levegő és fényhatások megéreztetése jó, hanem a vásári tömeg minden izében eleven és élő, tagolt és mégis egygyé tömörülő.

Figurális alkotásokban, sajnos nem valami bővelkedő ez a kiállítás. Márton Ferencznek gátkötő csiki székelyei sok rajzbeli biztosságot mutatnak, de viszont semmiképen sem olajfestménynek vannak elgondolva, hanem inkább grafikai reprodukcziónak, gróf Zichy István még mindig más szemével nézi a világot, de Bednár Jánosnak viszont nem lehet ezt szemére vetni. Halvány szinharmóniáiból egészen egyéni kifejezési módot tud alkotni ez a könnyen modorosságba eső fiatal művész, ki eddig nagyon egyenetlen dolgokat állított ki. Ezuttal egy ismert képén kívül ismét van egy képe, mely meglepően sikerült. Egy harlequin képébe öltöztetett önarczkép ez, mely minden betegessége mellett is finom, művészi dolog.

A szobrászati részben feltünően kevés műtárgy van kiállítva.

Reinerné Istvánffy Gabriella: Bivalyok.

Karacsay Gerőné: K. Médike arczképe.

Stelka Gyula: Női arczkép.

Jendrassik Jenő: K. M. k. a. arczképe.

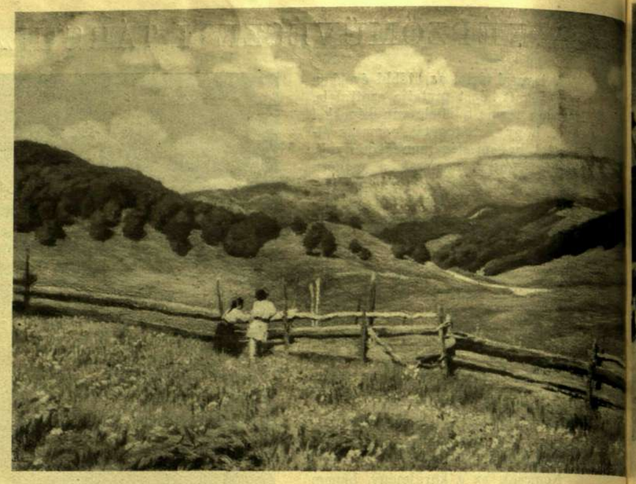

Glatz Oszkár: A román határon.

Kézdi Kovács László: Őszi est.

Komáromi Kacz Endre: Keresztfiam nyaral.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI TÁRLATÁRÓL.

Szlányi Lajos: Körmöczbányai főtér.

Bruck Miksa: Sárosi interieur.

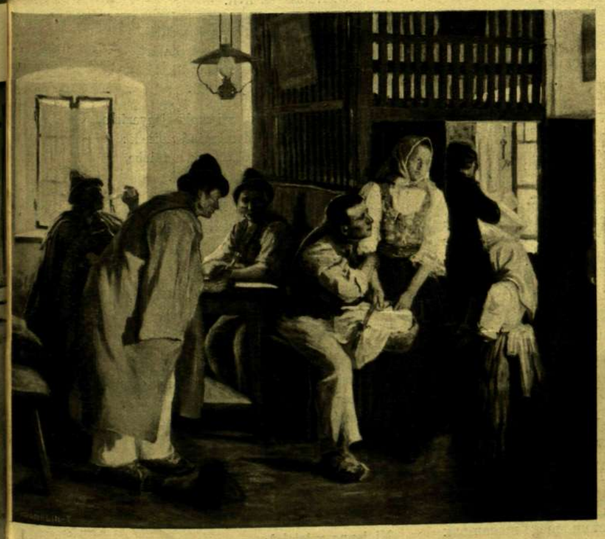

Mányai József: Falusi kocsma.

Ferenczy József: Mise után. (Mezőkövesd.) — *A Könyves Kálmán jogosításával.*

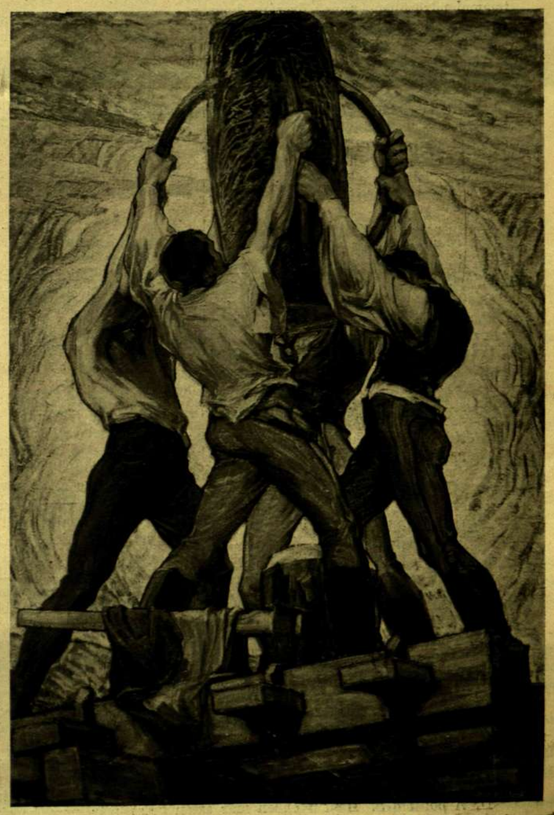

Márton Ferencz: Gátkötő csiki székelyek.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI TÁRLATÁRÓL.

MIKSZÁTH KÁLMÁN EGY IFJUKORI LEVELE.

Farkasfalvi Mauks Cornélia úrhölgy, Mikszáth sógornője, ki már számos érdekes reminiszcenciát közölt elhúnyt sógoráról, most egy nagyon érdekes levelet juttatott közlés végett hozzánk: Mikszáth Kálmánnak egy fiatalkori, 1872-ből származó levelét, melyet Szklabonyáról irt neki Mohorára. A jókedvtől duzzadó levél, melyben már előre mutatkoznak Mikszáth későbbi humorának körvonalai, a következőképen szól:

A m. kir. tudományos akadémia egyik felétől.

A tekintetes tudományos akadémia másik felének

Mohorán.

Tisztelt féltudós társaság!

Ma Elek napja van. Persze az idén ez is csak olyan nap, mint a többi, hanem bezzeg tavaly megtartottuk emberül, s mikor már jól elvoltunk ázva, a néhai emlékezetü Tersztyánszky Tóni a dohányzacskójából elővett egy gyürött papirost s erővel azt kezdte vitatni berúgott állapotában, hogy az «százforintos» bankó. Még hajlandó voltam is hinni, hogy az, — mert hát csak nem őrzené — gondoltam — a legbecsesebb helyen, a dohányzacskójában, ha nem lenne banknóta.

Pedig még sem volt banknóta, hanem a nagyság verse, az «első vers», mely annyira meghatott, hogy mai napig is eszemben maradt a czime: «Szerelmesek sétái.»

No hát ennek a fényes monumentális dolognak épen ma van az évfordulója. Ma van irói pályájának «egy éves jubileuma» mely tisztességes alkalomból meg nem volt szabad feledkeznem magáról, hogy szerencsekivánatommal üdvözöljem, annak daczára, hogy nekünk tudósoknak szokás szerint talán inkább irigykedni illenék egymásra. Én azonban alkalmazkodom Hugó Viktor irótársunk mondatához ki ezt mondja: «legalább *látszólag* éljünk jó egyetértésben.»

Ah istenem az a látszat! Az a boldogító édes nagy «semmi»! A «tettetés» a legmagasztosabb, legmüvészibb tulajdonsága az embernek!

Különben az «emberisme» már a maga szakmája; tehát nem irok róla. Nekem semmi közöm hozzá. Elég bajom van a magam szaktudományaival.

Azt hiszem, legméltóbban is töltöm be ezen levelemet úgy, ha rövid jelentést teszek negyedévi működésemről az illető tudományágakban.

I. *A nyelvészet:* Hm! Ez csak a mesterség! Aztán hogy értem én azt. Mennyire haladtam benne! Valami tizenkét nap előtt egy arczképet küldtem Mikszáth Jánosnénak Szliácsra, a ki egy betűt sem tud magyarul, mert tősgyökeres olasz lány. Természetesen kénytelen voltam neki németül irni. Nagyszerü levél volt. Én ugyan nem tudom milyen, mert magam sem értem egészen, hanem némelyek le is irták magoknak. Egyébiránt annyi példányban kering már, hogy magának is ideirom másolatban. Hadd lássa, hogy mennyire sikerült Geöthét máris utolérnem. Ime:

«Lieber Juliette!

Hier schikke dir meine photographie. Ich bin freilich nicht gut getroffen weil meine frizura war dann schöne. Du erkansz mich von diesen bild nicht. Aber in diese briefe photographire ich meine rede, und das wird sein grösztere «Andenk» für dich als meine fizonomie.

«Das stil ist selbst der mentsch» — sagt eine dumme franczözische Dichter . . . also meine deutsche stil bin — «ich.»

Da hast «mich.»

Grüsz der grosze János, und der kleine Kálmán, stb.»

No ebben hála istennek sokra vittem; — most már átmehetünk

II. *A politikára.* Hanem ebben már aztán igazán otthon vagyok. Ámbár kutya erős tudomány ez is. Egy negyedévig (Januáriustól Áprilisig) tanultam a «baloldaliságot», most meg ebben a másik évnegyedben tanulom a «jobboldaliságot.» Egyszóval állhatatos vagyok az állhatatlanságban. Hanem azt az egyet nagyon sajnálom, hogy még eddig sohasem «vezettem muszkákat.» Ez még hiányzik. Legyen nyugodt! Ha lesznek szép orosz tisztek — akkor Mohorának vesszük az utat: . . . kéz kezet mos . . .

III. *A füvészet.* Ebben sem maradtam hátra. A füvek közül különösen a dohányt vettem vizsgálódásaim tárgyául. Csak azt restelem, hogy a nemes állam nem ingyen adja az anyagot tudományos vizsgálódásaimhoz. Más füvek iránt ellenszenvvel viseltetem. Ezt a szakmát szerettem volna kegyednek beosztani; de természetesen nagysád sem vállalhatta azt el, mert egy bizonyos fütül, a «petreszelyem»-től nagyon undorodik. Pedig az még sem olyan bosszantó, mint a dohány; mert legalább «olcsón» árulják.

IV. *A régészet.* Ez kedvencz tudományom. A régészeti tárgyak közül különös előszeretettel foglalkoztam Gyarmaton «Marival» — itt meg a «Iredein Czilkával». Mindakettő imádandó teremtés — különösen ez az utóbbi. Arról nevezetes, hogy csak «egy» foga van. Isten ments, hogy ezt meghallja Imády. Mert még ezt az egy fogat is ellopatja «mammuth lapoczkának». 63 éves, már nem soká él. Holta után azt az egy ép «fogát» végrendeletileg nekem hagyja. Én meg rávésetek. Hadd olvassák le onnan az aggszüzek — az eroberung listájukat. A nyelvét is szeretném, — hanem az élni fog még holta után is: ha csak «külön» agyon nem ütik. Pedig azt is ide adja, mert megigértem, hogy nem «spirituszba» hanem «kávéba» tartom a kedves jószágot.

No hanem most már elég volt magamról ennyi. Nem akarok hosszasan dicsekedni. Ebből is láthatja, hogy az időt nem vertem el hiába. Most már csak arra vagyok kiváncsi, hogy kegyed, az akadémia másik fele mennyire haladott a saját fakkjában? Szépirodalmi téren «Az egy szép leány története» kiváló jelenség, a mennyiben új dolog, hogy a már egyszer meghalt embereket újra feltámasztja. Haladunk . . . Most már nincs egyéb hátra, minthogy még egy ilyen czimü müvet irjon: «A nők a világteremtés előtt.» Erre a müvére én is kiváncsi leszek. A szépirodalommal úgy mellesleg én is kezdek foglalkozni, s egy olyan jeles müvet irtam e napokban, hogy már a czime is elbájolja az egész vármegyét: mert «Főispáni ebéd» a czime.

Egy éves irói jubileumának tiszteletére, itt küldöm ajándékba az arczképemet. A csizmákat azért vágtam le, mert az én Sándor barátom egyenesen a budai hegyekről jött magát levétetni sáros csizmával, midőn én távozó félben voltam Pestről — s ő egész életében meg nem bocsátaná, ha «dámák» előtt sáros csizmával mutatnám be. Arczképem csizmás részét majd elküldöm neki Pestre; miután ez épen hatalmas anyag lesz egy jó «élczre» — melyről majd élőszóval valamikor.

A pletyka terén semmi új. Ha csak «Galgóczi» agyonlövetését nem vesszük eseménynek, mert minket poétákat érdekelnek az olyan bolondságok, a miket szerelmi hóborból követ el a gyarló mindkét nembeli ifjuság. Szeretjük az ilyen nemes érzelmeket, de után nem csinálјuk. És ebbe rejlik az igazi philosophia. Nagysád nagyobb filozóf mint én, — hát nem prédikálok sokat . . . Én épen tegnap sütöttem ki, «hogy a szerelem csak szokás.» És erről egy nagyobb bölcsészeti értekezést fogok irni.

E napokban olvastam el másodszor «Sramko» nevü beszélyemet. Nagysádnak igaza van; én csakugyan nem irtam ott le «rangjához» illőn. Holtig sajnálni fogom. Bocsásson meg! Különösen restelem azt a plagiumot, hogy a kegyed fekete szemeit odaadtam Ilonka kisasszonynak. Ezt már nem bocsáthatom meg magamnak még magam sem. Hát mért nem reklamálta, mikor még kézirat volt? Most már nagysád lesz «jhonkottis» nem Ilonka k. a.

Egyebekre nézve hála Istennek egészséges vagyok . . . kissé únom magamat . . . ma azonban roppant revolutionalis szellem szállott meg; a hizót, az anyám libáit, a miket hízlalt, ellopták mind az éjjel, csak a kacsákat hagyták meg: no, hanem ki is ütött nyomban a forradalom. S mikor ezt a levelet ezen a helyen irom, javában dühöng a veszedelem: a deli Őrzsinek és a kövér Marcsának halálbüntetés terhe alatt meghagyatott, hogy ezentúl éjjel nem szabad a szerelmes lovagoknak az udvarba bejárniok, mert a XIX-ik század uralkodó eszméi nyomán könnyen megbocsátható tévedésből «lány szív» helyett «lopnak» «libát». Az bizony sokakkal megtörténik, hogy «libára» talál, a hol «lányt» keres.

A két szerény hölgy szomorúan pityereg az udvaron — én pedig rettenetesen elkezdek káromkodni, — mert most veszem észre, hogy a tulsó lapot belemártottam az asztalon kiömlött fekete kávéba.

De bontakozzunk ki e — tragédiából!

Éljen a komédia!!!

Ilonka kisasszonyt tiszteltetem s ajánlom ha már tudós akadémián tag nem lehet is, legalább «levelező» tagnak válaszszuk be — s azzal maradok

Szklabonyán jul. 17. 1872.

A tekintetes félakadémiának

hűséges másik fele
M. K.

U. i. A kávé-satirungot bocsássa meg; — ha olyan hosszú nem volna az átkozott akademikusi levél, másodszor irnám le. No de azt hiszem mi tudósok nem sokat adhatunk az etiquettere. Ha az etiquettet szem előtt akartam volna tartani — akkor higyje el meg sem születtem volna. Aztán mi ketten vagyunk a «kultúra» terjesztői az országban. Miért ne hoznánk mi divatba a kávéval leöntött levelezést? Legyen az, ezentúl «nóbel»!

KAPÁLOM A KERTET.

A nap már melengeti lágyan a világot,
Hull a sugárcsók, az öreg föld enged,
S mint latin paraszt úgy neki gyürkőzve
Kapálom a kertet.

S beszélek a földdel, a legnagyobb urral:
Jámbor és bölcs a miket tanít,
S a ki megérti a mesemondását,
Az örökkévalóságba nyit.

Mert minden tájon értik a beszédjét,
S nem ismer nációt, nyelvet, határt,
A ki egyszer a földdel szóba állott
És rajta egy fél napig kapált.

Ellestem egy pár sort, szivembe jegyeztem,
S most olvassák, átadom mindenkinek:
Hadd tudják mit dalol annak a fülébe,
A ki kapál, a ki szánt, a ki vet.

«Én barna testem nem idegen hozzád,
Én erős lelkem a te életed
És én vagyok a tápláló anyátok.
A mig leszek.

Se telem, se nyaram, se pihenő éjjem,
Mindíg feszülő, termékeny vagyok,
Ti vagytok az örökkévaló gondom,
Szegények, kicsinyek, nagyok.

Kalácsot, gyümölcsöt, mámort és nyugalmat,
S illatos réteken bolondító vágyat,
S életmécsetek ha kilobban egyszer,
Adok nyugodalmas ágyat.

De engem űz és hajt a termő átok,
Egy percz pihenőm soha nem lehet,
Rettentő vón, ha elfáradnék egyszer:

Mi lenne veletek?» . . .

S elereszteltem a kapanyelet!

Peterdi Andor.

MÁTYÁS KIRÁLY HALÁLA.

RÉGI MAGYAR ÉNEK.

Dallam a XVI. századból. Zongorára alk. **Szügyi József.**

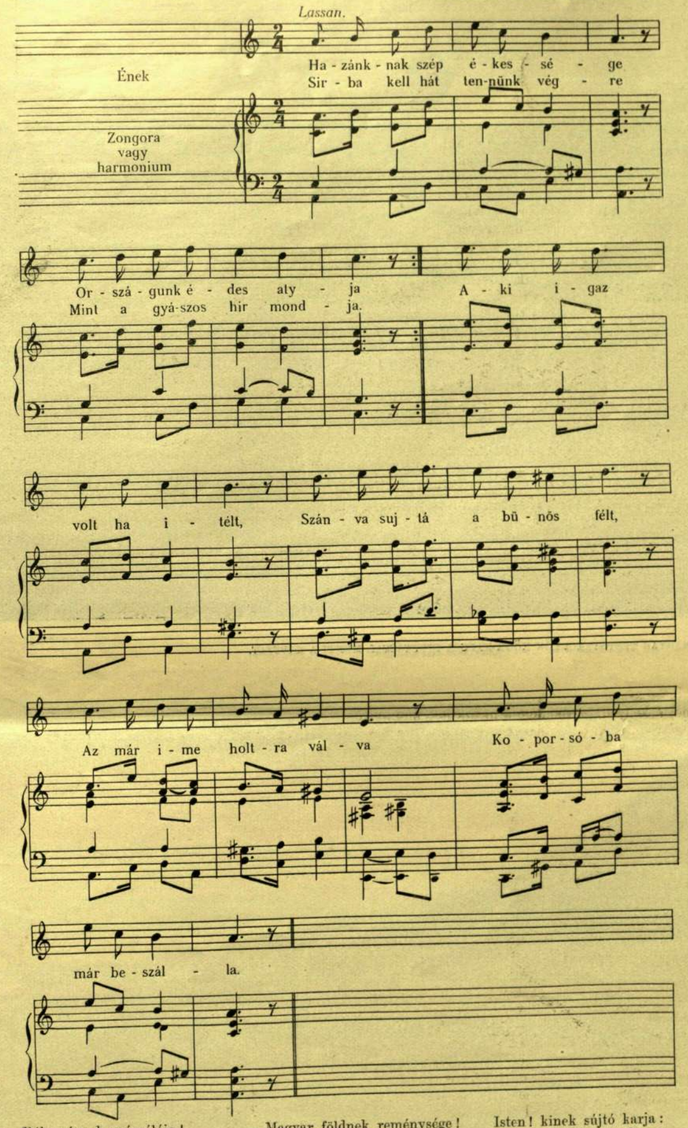

Békességnek szószólója!
Hazánknak dísze, üdve!
Ki mint madár fészkét óvja, —
Idegent itt nem tűre?
Jaj! már sírba hanyatlottál!
Sírva állunk koporsódnál.
Hegyek, völgyek jajgassatok,
Könnyeket harmatozzatok!

Magyar földnek reménysége!
Hazánk fényes csillagja!
Ki népével együtt érze, —
Hogy ügyét felkarolja:
Jaj! elesett! Bús magyarok!
Most hát sírván zokogjatok!
Mert ki rólunk viselt gondot:
Az már nekünk búcsút mondott!

Isten! kinek sújtó karja:
Ostor bűnös népeden,
De ki megtér a jó útra:
Vigasztalod édesen.
Bennünket is most segélj meg!
Jó királyt adj magyar népnek!
Ki járna te utaidon,
Hogy boldogúl éljen e hon!

Az itt közölt éneknek eredetét és történelmi vonatkozásait azon tanulmányomban irtam meg, melyet a *Petőfi-Társaság* folyó évi február 16-án tartott havi ülésén *Pakots* József, a társaság titkára olvasott fel ily czim alatt: «Magyar húr a tót nép szivében.»

Ez énekben annak a népnek a lelke és érzelmi világa szólal meg, mely — tót létére is — érzésben, hagyományaiban, történelmi emlékeiben, szokásaiban, viseletében — s a nemzeti lét összes feltételeire nézve — mindenkor azonositá magát a magyarral.

Ott, a hol idegen befolyások még nem rontották meg az ő természetes fejlődésének folyamát: a Kárpátoknak a szelid lelkü népe még mindig a «galamb» szerepét viszi, — a magyar «sólyom»-mal szemben.

Ezek nem «tépik» egymást.

Sőt közös ellenséget látnak ama «keselyük»-ben, melyek mindenütt ott kóválygonak a levegőben, a hol élettelen «testet» sejtenek a földön.

A magyar földön is vannak ugyan olyanok, a kiket az orosz iró (Gogol) «*meghalt lelkek*»-nek mondana: de a magyar érzésü tót nép soha sem tartozott ezek közé.

Magának a tót nyelvnek egész szókincsében nem találunk egyetlen egy más szót, — melylyel e nép a maga nemzeti létét megjelölni tudná, mint ezt a szót: «*uhor*» (ugor), — a mely szó *Szent István* kora óta a legújabb időkig — *minden vonatkozásában* — egyértelmü volt ezen szóval: «magyar.»

Csakis a legújabb időkben akadnak oly muzsikusok, a kik nemcsak a tót népnek, hanem — külföldi szócsövek útján — az egész világnak azt dúdolják a fülébe, hogy a tótok s általában a többi hazai nemzetiségek is «nem magyarok.»

Ám az isteni törvény ellen lázadást jelentő eszme, hamis tanok és elméletekre ráczáfol a magyar nemzetnek ezer éves múltja. Ez arról tanuskodik, hogy a tótok a magyarokkal mindég egy és ugyanazon nemzet-családhoz tartozóknak tartották magukat. E családhoz őket ugyanaz az érzelem, a természetnek az a megmásithatlan szent törvénye csatolta, — a mely a hűséges nőt köti az ő törvényes férjéhez, a kit «urának» nevez.

Ezen áldott, szent viszonynak egyik bizonysága az itt közölt ének is.

«*Mátyást, az igazságos*»-t siratja ebben az a nép, melyről *II. Rákóczi Ferencz* a maga emlékiratában azt irja, hogy midőn első szerencsétlen ütközete után közöttük az a hamis hir terjedt el, hogy a *munkácsi* várból kirohanó őrség őt megölte: az elkeseredett nép — orosz szokásként — orditással, hangos zokogással töltė be az erdőket és ő mélyen megindultan látta, hallotta a hozzá ragaszkodó nép fájdalmának ezen szivet rendítő kitörését.

Méltó társa ez ének ama másiknak, a mely a magyarországi evangélikus templomokban mai napig zeng, melyben az akkor még *Rodostóban* porladozott *Rákóczi*-nak emléke van megörökitve s melynek egyik versszaka igy hangzik:

«Fel Sion lányai! jertek!
Virágtalan sírom vár tirátok!
Kit dicső idők ismertek, —
Gyásza napján meg ne utáljátok!
Fiaimtól megfosztatott árva;
Szivetekből ne legyek kizárva!»

Az itt közölt ének szövegét én a nyelvében is megmagyarosodott tót nép ajkáról vettem. Ez tehát nem forditás, hanem a nyelvében is magyarrá lett tót nép költészetének az eredeti terméke.

Dallamát egy, a XVIII. századból való, hangjegyes énekgyüjtemény függelékében találtam, mely amahhoz ily czim alatt volt csatolva: «Ósrégi, — a mennyire lehetett helyreigazított áriák.»

E dallamot tehát már a XVIII. században «*ósréginek*» tartották, mely részben feledésbe ment s átalakuláson ment át — úgy, hogy azt az eredetihez mérten — a fenmaradt emlékek és hagyományok alapján, — «helyreigazitania» kellett az ismeretlen gyüjtőnek.

Ezt véve tekintetbe s némely más, a középkorra visszavezethető énekekkel hasonlitván össze az éneket: azt kell következtetnem, hogy ez ének — hangjának közvetlenségénél fogva is — a *Mátyás* király halálhirének közvetlen hatása alatt, az azt követő időben — tehát a XV. század végén, vagy a XVI. elején — csendült meg először, — talán az akkori «*igriczek*» lantján, a kiknek rendje a királyi udvartartáshoz tartozott s kiknek eltartására jószágok voltak rendelve.

Ez éneknek dallamát *Káldy* Gyula az 1893. évben énekhangra, tárogatóra, czimbalomra és zongorára irta át. Azt ezen átiratban ugyanazon év márczius 17-én a fővárosban tartott «Protestáns hangversenyen» előadták: *Csiszér* Irén, *Mayer* Adolf (a m. kir. opera tagja) *Kuliffay* Izabella és maga *Káldy* Gyula.

Néhány nappal ez előadás után *Káldy* e sorok irójának azt irta, hogy ez éneket «megfelelő jellemző előzenével és kiséréttel» látta el s ez «a hallgatóságot mélyen meghatotta és nagy sikert aratott.»

Káldy-nak a partiturája, — a mint arról az ő özvegye, a nemeslelkü magyar nő — *Dékány* Teréz — kevéssel halála előtt, a múlt év szeptember havában kelt levele útján engem értesitett — sajnos! elveszett.

Itt közlöm azt, a magyar egyházi zene egyik ismert alapos mivelője: *Szügyi* József-nek zongora-kiséretével ellátva.

Jeszenszky Károly.

A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE KAPUSA KIFUTÁSSAL MENTI A KAPUJÁT.

Pataky. Lane. Csüdör-Schlosser. Révész. Fehéry bíró.

VESZÉLYES HELYZET.

A NÉZŐKÖZÖNSÉG.

A FERENCZVÁROSI TORNAKLUB ÉS A MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE MÉRKŐZÉSE MÁRCZIUS 16-ÁN A FERENCZVÁROSI PÁLYÁN A FOOTBALL BAJNOKSÁGÉRT. — Balogh Rudolf felvételei.

A HALÁL A BÁBSZINHÁZBAN.

Vasárnap délután, süt a nap... gyere, kedves olvasó, menjünk ki a vurstlira. Nézd, az Andrássy-út teli van boldog szegényekkel, a kik mennek kifelé a ligetbe, egy tarka és kopott, furcsa nagy folyó megy a városból a ligetbe, ez a folyó itt az Andrássy-úton a mellékutczák patakjaiból gyűlt meg, bérházak forrásaiból, kis erekből, kanális-kiöntésből... a tél próbált népe felmosolyog, örül, az eget nézi, nagyokat slukkerezik az első meleg vasárnapból, tavasz van, az élet szép, akármilyen csúnya. Az ember-folyóban, mint testvérhullámok mennek egymás karján férfiak meg nők, oh istenem, hogy összehozod a párokat! Hogy csinálod ezt, te égi közvetítő, hogy mindenki megleli a párját ezen a nagy világon? És hogy hanyagoltál el csak engemet magamat, hogy én itt megint magamba megyek a nép után a liget felé, nézegetem az embereket és irigyelem a legutolsó bakát is, a kinek egy csillagja sincs a galléján, a karjára fonódott leányért. Mért eregeti olyan vigan a baka a szájából hetykén felugró magyar czigarettából a füstöt, mintha öröme füstnótáját fújná a melléből és miért pittyed úgy le az én ajkamról az egyiptomi czigaretta? Miért nem ülök én most a nékem való hölgygyel a Ritz-hotelben az ötórai teánál, vagy a Gerbeaudban a kávénál, vagy otthon a nyitott ablak előtt, kezemben egy franczia költő könyvével, a melyből olvadt hangon olvasnék néki, a távolba kölönyökölőnek? A baka boldog, én meg gondolkozom, oh istenem, ez a te munkád.

Kiértünk a vurstlira, felzendül a czifra világ előttünk, ringlispil, lövölde, plasztikon, Magyarok Bejövetele, Barokaldi, háromszáznegyvenfontos leány bódéja, a beszélő fej, a tetovált démon, a kigyóevő ketrecze, mozi, pofozógép, rugógép, bádogfotografus, barlangvasút, szörnyetegek pavillonja és minden furcsa, pokoli tréfaság és lezüllött tündérség a sarlatán kikiáltók rekedt bolondságaival, a hajóhinták harangozásával, a czirkusz trombitálásával, a lovarda kurjongatásával, a lövölde ropogásával, a plasztikon sipládájával, a tetovált hölgy lázító csengetésével, a ringlispil elbukott orgonájával, a melynek keringője oly nevetséges, oly kísérteties, oly szivfájdító... és az egész vurstli a kék ég alatt, a végtelen ég alatt, a melyen fodor bárányfelhők legelnek és angyalfelhők vigyáznak rájok.

Végigmegyek a vurstlinak utczáján, jegyet váltok a Hintz-féle bábszinházba, mert szeretem a művészetet. Első helyre váltok jegyet, húsz fillér, nem sokallom, mert előkelő ember vagyok. A bábszinház, a melynek régi látogatója vagyok, nem fest olyan andalitóan itt a pesti vurstlin, mint a Guignol bódéi Párisban, a fák közt a Champs-Elysée-n meg a Luxemburg-kert tisztásán, ez itt zárt színház, bizony szegényes is, sötét kis hely, kényelmetlen, szűk padsorokkal, dehát itt is bolondos bábokat ránczigálnak a magos kis szinpadon és ezt a játékot nagyon szeretem. Teli van a bábszinház gyerekekkel, az úgynevezett alacsonyabb osztályok gyerekeivel, apák-anyák ülnek itt-ott a gyerekek mellett az alacsony padon, hátul az állóhelyen cselédek, suhanczok, messenger-boyok tartózkodnak. A közönség feszülten figyel. Mi történik a szinpadon? A szinpad közepén egy pappendekli-fal, rá van irva: PANORÁMA. Két nagy lyuk a falon. A szinpad bal sarkában egy másik pappendekli-fal, CSÁRDA. A csárda tetején egy kis piszkos magyar zászló. Egy zöldbe-pirosba öltöztetett bábú tempózik a panoráma körül, kidugdossa a fejét a két lyukon, dörgő hangon beszél magában, a közönség mulat. A csárdából előjön a panorámás, egy turbános bábú, ráordit ugyanazon a hangon a másikra: Ficzkó, te betörted a panorámám üvegét. Ezért meglakolsz. Lebukik. Egy nagy botot emel fel, azzal neki Ficzkónak. Ficzkó se rest, lecsúszik, már egy nagy furkósbotot ölel ő is, ütik egymás fejét irgalmatlanul. A gyerekek, meg a karzat nagyszerüen mulatnak, a verekedés sokáig tart, az egymás fejére mért ütések adják a drámai cselekményt. A cselekmény sokáig tart, a gyerekek helyeslik a cselekményt, biztatják Ficzkót, szidják a panorámás törököt, a kik mindaketten rettenetes ütéseket kapnak, de birják, mert fából van a fejük. Végre Ficzkó elejti a botot, a panorámás meg iszonyú bosszút áll rajta, agyba-főbe veri és mikor Ficzkó a szinpad szélére rogyik, a panorámás jól megmángorolja a nyakát a bottal. Ficzkó elmenekül, de visszakiált: Küldöm a Vitéz László barátomat, az majd bosszút áll értem. A közönség ujjong, a panorámás visszaszalad a csárdába inni, a panoráma eltünik, helyébe egy nagy ládát tolnak fel. Jön Vitéz László, a kinek hódító megjelenését tapsvihar fogadja.

— Hol vagy te gyáva panorámás? Megint bebújtál előlem a csárdába? Gyere ki ha mersz, majd én mindjárt elhúzom neked a nótádat.

— Veled nem állok szóba, egy ilyen nagy kapczabetyárral nem is állok szóba, te gazember Vitéz László! — hallik a csárdából a panorámás hangja.

— Nem állsz szóba? Majd akkor kihúzlak a csárdából tégedet, te gyáva panorámás, hogy merted te bántani Ficzkót, az én barátomat?

Vitéz László előhúzza a csárda mögül a panorámást, a vita megszünik, jön a cselekmény. A panorámás a furkósbottal nekimegy Vitéz Lászlónak, ütni akarja a fejét, de Vitéz László a fejét jobbra-balra kapkodja, a furkósbot mindig csak a szinpad szélére sujt le. A nézők boldogok. Vitéz László megunja a dolgot, kikapja a botot a panorámás kezéből, s agyba-főbe veri vele. Valami két perczig kopog a bot a panorámás fején, végre leejti a fejét, nem mozdúl többet. Vitéz László agyonverte a panorámást. Vitéz László felnyalábolja a panorámás hulláját, felemeli az odakészitett láda fedelét, beléhajitja aládába.

— Most megöltelek te bitang panorámás, máskor nem fogod bántani a barátomat, a Ficzkót. Tapsoljatok gyerekek!

Vitéz László egymáshoz nyomkodja a két kezét, a közönség vele tapsol és éljenzi Vitéz Lászlót. A legzajosabb ünneplés közben egyszer csak felemelődik a láda teteje, kibúvik belőle a Halál. Fehér lepedőbe van öltöztetve, a feje vigyorgó fehér koponya, a nyakára fekete kravátlit kötöttek.

Halál: Mit tettél Vitéz László?

Vitéz László: Mit ettem? Szafaládét ettem.

Halál: Ne vicczezlj velem, Vitéz László, én vagyok a Halál.

Vitéz László: Semmi közöm hozzá! Eredj haza!

Halál: Te gyilkoltál és most te is meg fogsz halni!

Vitéz László: Most mingyárt? Én még ráérek.

Halál: Most mindjárt meghalsz. Gyere velem a temetőbe.

Vitéz László: Lepedőbe?

Halál: Nem lepedőbe, temetőbe!

Vitéz László: Mindjárt megyek, előbb menjen sétálni.

Halál: Meghalsz, meghalsz, meghalsz!

Vitéz László: Ne mondja, mert majd elhiszem!

Halál: Ne feleselj, ütött az utolsó órád!

Vitéz László: Épen mámavittem a zálogba! Vitéz László minden szavát harsogó kaczagás kiséri. Egy pillanatra széjjelnézek a félhomályban. Hogy néznek a gyerekek a Halálra? Mindnek csillog a szeme, mint a csillagok az égen, szájuk nyitva az élvezettől s a kaczagástól.

A Halál ki akar jönni a ládából, Vitéz László a bottal ráhúz a vigyorgóra mázolt halálfejre. A Halál lebukik, megint visszaemeli a fejét, Vitéz László megint odasóz egyet, ez így megyen huszonötször. Azután odamegy a ládához és rácsapja a fedelet.

— Most eltemettem a Halált, megyek a csárdába mulatni — mondja rekedt diadallal. El is indul, de a láda teteje felcsapódik, megint ott a Halál.

— Gyere Vitéz László, mondja, elviszlek a föld alá!

— Ejnye, szemtelen Halál, megint kitoltad a pofádat? — kiáltja Vitéz László mérgesen, megint nekimegy a furkósbottal, a Halálnak, kopog a fején, a Halál megint lebukik, Vitéz László megint el akar menni, a csárdába, a Halál megint felemeli a láda fedelét. Ez ötszörhatszor megismétlődik, végre Vitéz László jól lecsapja a láda tetejét és ráül. A Halál lenn jajgat a ládában, nem bir feljönni.

— Tapsoljatok gyekerek! — mondja Vitéz László, összenyomkodja a karjait, a közönség lelkesen tapsol vele. A függöny legördül.

— Előadásunk véget ért, — dörgi Vitéz Lászlónak, a Halálnak, a panorámásnak meg Ficzkónak közös hangja a függöny mögül, tessék eltávozni, kérjük a nagyérdemű pártfogást a jövőben.

Szép Ernő.

A NAGYOK. A KICSINYEK.

HUSVÉTI LOCSOLÁS. — Pólya Tibor rajzai.

WAGNER RICHARD FELESÉGE.

Február 13-án volt harmincz éve, hogy a velenczei Vendramени palotában örökre lehunyta szemeit, 22-ikén pedig születésének száz éves fordulója — ez az év a Wagner éve. S hogy a világhirű mester, a zenedráma nagy megteremtője emlékezetét minél teljesebbé tegye, arról gondoskodik a Wagner-irodalom nehány újabban megjelent kútfői műve, első sorban Wagner Richard terjedelmes önéletirása, *Julius Kapp* által közrebocsátott levelezései, melyek új és frappáns megvilágításba helyezik Wagnernek nemcsak művészi egyéniségét, de magán életviszonyait is. A mi különösen ez utóbbi vonatkozást illeti, e dokumentumokból először nyerünk hiteles képet Wagner háziéletéről s első feleségéről, Minnáról is, kinek a lemondás szomorú sorsa jutott osztályrészül egy féket nem ismerő zseni oldalán, a ki szivét minden lelkiismereti furdalás nélkül osztotta meg nála fiatalabbakkal és szebbekkel, habár lelke mélyén mindig megőrizte az őszinte vonzalom és tisztelet tiszta forrását élete hű osztályosa iránt. Wagner első feleségét sok tekintetben tévesen és túlszigorúan itélték meg eddig, de Kapp által felkutatott levelei egész más szinben tüntetik őt elénk s elhárítják róla azt az odiumot, mely az 1858-ban bekövetkezett szétválás folytán érhetné nevét, miután Wagnernek zürichi szép szomszédnőjével, Wesendonck asszonynyal való viszonya nyilvánossága jutott. Wagner felesége ekkor visszavonult Drezdába, a hol egykor életének legszebb éveit töltötte, súlyos szivbajával, mely minden pillanatban megöléssel fenyegette. Wagner régi barátai támogatták csak s aggódó gondjait még tetézte annak a fiatal lánynak sorsa, kit húsz év óta nevelt maga mellett, a nélkül, hogy el tudta volna magát szánni arra, hogy születése titkát föllebbentse előtte. Mert Peaner Nathalia, ez a fiatal lány, a ki gyermekkora óta Minna hugának hitte magát, tulajdonkép utóbbinak egy előkelő szász gavallérral való viszonyából származó házasságon kivüli gyermeke volt, a ki elcsábitotta s aztán otthagyta s kényszerítette őt, hogy a szinpadon keresse mindennapi kenyerét. Milyen mélységes tragédiát takart az a soha be nem vallott viszony, melynek félreértése következtében a szép hajadonná serdült lány oly szabadságra vélte magát feljogosítva Minnával szemben, melyet a szülő és gyermek közötti erkölcsi kötelék természete másképen nem tűrt volna meg.

De még szomorúbb háttérben mutatja elénk a szenvedő nő alakját magához Wagnerhez való viszonya, Kapp által napvilágra hozott leveleiből itélve. Férje nem szünt ugyan meg leveleivel a távolban is fölkeresni őt, mert valójában érzelmei nem változtak iránta; legelőbb Velenczéből, Zürichből az elhagyott hitveshez intézett sorai ép oly áradozók voltak, mint a milyenekkel ugyanakkor Wesendonck asszonyt halmozta el. Wagner sajátos, csapongó természete a szakitás után mindig visszavágyott az elhagyott házi tűzhelyhez, hogy aztán, rövid együttlét után megunva annak bilincseit, újra szabadulni igyekezzen alóluk. De ideges, nyughatatlan vérmérsékének e periodikus időközei is futó boldogsággal töltötték el a hű asszony lelkét, a ki férjét bálványozta, daczára annak, hogy tisztában volt azzal, hogy a házastársi együttélés újra fölvétele rá nézve csak a gyötrelmek s szenvedések megújulását jelenti. Ilyen hangulatban irja Drezdából egy zürichi barátnőjéhez:

«Azok a folyvást megujuló őrült izgalmak, melyeket derék férjem minden lépten-nyomon okoz nekem, megint tönkre tettek, mint az oly könnyen érthető szivbajos egyéneknél. De hogyan ne vesztsem el minden bizalmamat, mikor látom, hogy Richard minden jó szót, a mit kimond, azonnal visszavon, minden igéretéről, melyet tesz, rögtön megfeledkezik. Igazán kivételes szabású karakternek kellene lenni, hogy az ember ily eljárást kibirjon. E hó 6-án a drezdai királyi szinház végre előadta Lohengrint. El nem mondhatom, hogy szeretem ezt az operát, nem is szólva arról, hogy itt a főszerepek sokkal jobban vannak betöltve, mint Berlinben. Szükségem is van rá, hogy időnként Richard műveiben keressek vigaszt és enyhülést s ő bizonynyal hizeleghet magának azzal, hogy bennem szenvedélyes csodálóját láthatja minden művének, melyet a legutóbbi időkig alkotott. Némileg úgy jó nekem, mintha vele együtt dolgoztam volna én is azokon, a midőn kénytelen voltam őt úgyszólván válaimon emelni s ugyanakkor gondoskodnom kellett anyagi szükségleteiről s a háztartás teendőiről. Milyen különbség az ő magaviseletéhez képest velem szemben, közös életünk utolsó évei alatt!»

Egy ideig úgy látszott, hogy a házastársak között a béke helyreáll. 1859 novemberében Wagner Richard Párisból ir nejének, hogy a Rue Newton egy kis házacskájában várja, melyet három évre bérelt ki 12,000 frankért. Nincs okunk kételkedni a nagy zeneszerző megtérése őszinteségében, a ki így akarta leróni háláját hű élettársa iránt. De a hiba itt is végzetesen követte a jó szándékot. Valami szerencsétlen ötlet azt sugallta Wagnernek, hogy a helyett, hogy feleségére bizza az új háztartás vezetését, talán túlhajtott kiméletből, kizárja őt minden házi teendőből, a melyekben pedig, mint önmaga is beismeri, senki sem versenyezhet az ő Minnájával. «Jövőben — irja hozzá — egészen rám fogod magadat bizni, a háztartás mindennapi gondjaiba sem kell beleavatkoznod. Egyszerűen a ház úrnője leszel, s én mindent el fogok követni, hogy minden óhajtásod teljesüljön, de semmibe sem kell beavatkoznod.»

Az el nem kerülhető bekövetkezett. Alig tért vissza Minna férje otthonába, megfosztva a jó háziasszonyok minden szórakozásától s arra kényszerítve, hogy egész napját a társalgóban töltse, a hol jelenléte épen nem akadályozta a könnyen hevülő mestert, hogy udvarlásával s hódolatával más hölgyvendégeit tüntesse ki, a boldogtalan Minnát bánat és unalom emésztette s mogorvává vált kedélye épen nem volt alkalmas arra, hogy magához láncolja elhidegülő férjét, a ki hizelgéssel, ragyogással szerette magát ünnepeltetve látni. Minden elejtett szó keserű magyarázatra talált, jelenet jelenetet váltott föl s mindez csak mélyebbre segitett ásni az űrt, mely az egymást meg nem értő két szív között tátongott.

«Egészen le vagyok verve, — irja Minna egy panaszos levelében — s igazán azon az úton vagyok, hogy a bánat megöljön. Richard jól bánik velem, de az igazat megvallva, ő semmiben sem nekem, még csak nem is barátom, mert semmit sem biz rám, én pedig semmit sem merek tőle kérdezni, csak afféle házvezetőnő vagyok itt, jogom van parancsolni három cseléднek s beléppi a szalonba, hogy selyemruhámat mutogassam. Egyetlen bizalmas és meghitt együttlétben még nem volt részem férjemmel s ez igazán leverő régi élettársára nézve; ki úgy megosztotta vele minden baját, mint én tettem. Sokszor egész nap nem látom Richardot, s este sem. Különben sohasem kérdezem, hol volt, de nagyon is jól tudom s már nem vagyok olyan balga, mint azelőtt.»

Ez utóbbi szavak Minna szenvedéseinek minden titkát feltárják. A mellőzött hitves panaszokog fel azokból, a ki nem tudja megérteni, hogy férje más nők iránt is érdeklődést tanusíthasson. Egy következő levelében egészen átengedi magát féltékeny indulatainak.

«Szerdai napokon kis fogadószobánk nyitva áll barátaink számára. Seregestől jönnek fölkeresni minket, de nekem egyikök sem tetszik. B. asszony egy kétes hirű kaczér nő mindazok előtt, a kik ismerik: gyakran látogatja meg férjemet, a nélkül, hogy csak fáradságot is venne magának jelentéktelenségem felől tudakozódni. Igaz, hogy már annyira szokva vagyok ily megpróbáltatásokhoz, hogy észre sem veszem mindezt. De ha előbb-utóbb botrány lesz belőle, el vagyok határozva Svájczba költözni... A mint emlitettem már neked, a második emeleten lakom és semmit sem tudok arról, mi történik alattam. Férjem nem érdeklődik semmi iránt, a mi rám vonatkozik. A mikor utolsó leveledet vettem, a melyben két jegyet kérsz C. úr és asszony számára; kivágtam és megmutattam Richardnak leveled passzusát, mivel férjem már több izben megtagadta a jegyeket barátaimtól, holott megtudtam, hogy B. asszony egész páholyokkal rendelkezik tetszése szerint. Legalább jó barátnőre találtam a Liszt anyjában, a ki egyedül lakik itt. Gyakran fölkeresem s kölcsönös ragaszkodásunk egymáshoz egyre nő.»

Wagner mentségére jegyezzük meg itt mindjárt, hogy később egy nejéhez irt levelében maga is bevallja, hogy «a Párisban töltött két év rettenetes súlylyal nyomja a lelkiismeretét.» De azért nem gyógyult ki később sem hóbortos szeszélyességéből, melylyel a szegény asszonyt halálig kinozta. Távol tőle epedett utána s a mint hatalmában volt megint, pokollá tette életét. Mikor «Tannhäuser» párisi bukása után a Rajna mellett egy kis falusi házban húzódik meg, első gondja ismét feleségével felújitni az összeköttetést. Wagner önéletirata szerint ugyan Minna Biebrichbe jövetelének czélja csak az volt, hogy pénzt sarczoljon ki belőle. De ebben a mestert emlékezete megcsalta, mert hiszen ugyancsak az ő, Cornelius Péterhez irt levele, melyet szintén Kapp közléséből ismerünk, beismeri, hogy nejét az vezette vissza hozzá, hogy megossza vele a szerencsétlenségét és gyámolitására legyen. A végzet kegyetlen iróniája úgy akarta, hogy Wagnert két új barátnője között találja, azonkivül a portás, a szegény porig alázott Minna szeme láttára kézbesitette épen akkor Wesendonck asszony levelét, a kivel pedig esküvel fogadta, hogy örökre szakitni fog.

Egy utolsó, minden eddiginél viharosabb jelenet alig pár nap alatt ismét szétválasztotta és pedig ezúttal örökre a házaspárt, kik sokáig egymásért élve, az utolsó tiz év óta már csak az örökös perpatvar siralmas látványát nyújtották. Minna visszatért Drezdába. Wagner pedig hozzáfogott «A nürnbergi mesterdalnokok» zenéje megkomponálásához.

Még egyszer megemlékezik aztán Wagner imént megjelent «Önéletirában» boldogtalan feleségéről. A következő évben történt, hogy Wagner Drezdán keresztül utazott s ez alkalmat fölhasználta arra, hogy feleségét viszontlássa. Meghatóbb befejezést alig lehetne adni két szív tragédiájának, mint azok a sorok, melyekben Wagner a találkozást elbeszéli.

«A vasutról Minnia Walpurgis-utczai kis lakására vezetett. Szokásos ügyességével rendezte be ezt a lakást s bizonyára azzal a szándékkal is, hogy számomra ott kellemes tartózkodást biztositson, már a küszöbön egy kis szőnyeg fogadott, melyre sajátkezüleg himezte ki e szót: *Salve!* Pompás hálószobát tartott fenn nekem, tele régi párisi butorainkkal és függönyeinkkel s volt ott egy kedves dolgozó-szoba is számomra. Nehogy zavarba hozzon azzal, hogy négyszemközt találkozunk, nővéremet, Klárát meghivta magához nehány napra s meg kell adni, hogy Klára ezúttal végtelenül okosnak mutatta magát, a midőn Minnát tőle telhetőleg igyekezett meggyőzni arról, hogy együtt élnünk lehetetlen rám nézve. Igy aztán elég szerencsésen föl lettem mentve az alól a kényszerüség alól, hogy magyarázatokba kelljen bocsátkoznom a szegény asszonynyal, a mit még megkönnyített más idegeneknek állandó körülöttünkléte. Azután pénzzel látva el Minnát, vele mentem ki a vasuthoz — hol szomorú búcsút vett tőlem azzal a kegyetlen előérzettel, hogy nem fog többé viszontlátni.» Mily megkapó, szinte plasztikus erővel domborodik ki ebben a rövid epilogusban a sokat szenvedett nő minden rokonszenvünkre érdemes, sajnálatraméltó alakja s a zene nagy óriásának önző és hideg gőgje, melylyel egy legázolt életen át tör előre a halhatatlanságra, visszanyerve géniusza szabad szárnyait. *Wagner* kivételes egyénisége bizonyára megtalálja előttünk mentségét, a miért egy nyárspolgári viszony nyügeibe nem tudott beleilleszkedni, de viszont szimpathiánk teljes mértékben fordul a sokat tűrt asszony felé is, kinek az a szerep jutott, hogy a lánglelkü művész szenvedélye izzó túlcsapásainak legyen néma és önfeláldozó tanuja.

Várnai Sándor.

* Egyik utolsó czikke ez *Várnai* Sándornak, a ki napokban elhunyt publicistának. Várnai Sándor kiváló a kilenczvenes években széleskörű képzettsége révén nagyon hasznos munkása volt a magyar sajtónak, publiczisztikai, történeti s egyéb czikkeinek és tanulmányainak száma légió s minden munkája magas vassággal és adataiban való megbízhatóságával tünik ki. Sokat dolgozott tudományos folyóiratokba is: lapunknak éveken át rendes munkatársa volt s volta idők, a mikor alig jelent meg száma valami dolgozata nélkül. Még alig néhány héttel halála előtt bocsátotta rendelkezésünkre ezt a czikket.

NAGY JÉGTORLÓDÁS A BALATONON BALATON-SZEMESNÉL FEBRUÁR KÖZEPÉN. — Dr. Finászy Béla felvételei.

A JÉG PUSZTÍTÁSAI A BALATONON.

Mig másutt a most elmúlt tél a legtöbb helyen elég szelíd volt, a Balatonon rég nem tapasztaltak olyan zord, kemény és viharos telet, mint az idei. Még most, néhány héttel husvét előtt is, mikor nálunk már meleg napfénynyel köszöntött be a tavaszi idő, télies nagy viharok hirei jönnek a Balatonról, a melyek nagy károkat is okoztak mindkét parton, a balatonfüredi és a siófoki kikötőket erősen megrongálták s az összes fürdők építményeiben nagy károkat okoztak.

A legnagyobb veszedelem február közepén volt, a mikor különösen a somogyi parton okozott a jég nagy károkat. Az idén különösen erős volt a Balaton jege s az egész tavat 25—30 czentiméter vastag jégréteg borította. Ezt az óriási jégmezőt a február 13-áról 14-re virradó éjjelen keletkezett hatalmas szélvihar megbontotta s a hullámok a roppant jégtömegeket a somogyi part felé terelték 10—15 négyszögméternyi hatalmas táblákban. A jégtáblák egymás tetejébe torlódtak s úgy vágódtak a parthoz, föltúrva a fürdőhelyek nagy költséggel épített partműveit, pozdorjává zúzva a fürdőkabinokat s gyökerestől a magasba emelve a parti fákat. A többnyire villatelkekből álló szépen gondozott part 20—30 méter területen föl van túrva, a kőmólók szétzúzva.

Nemrégiben már volt alkalmunk néhány képet közölni a jég pusztításairól; most ismét bemutatunk néhány érdekes felvételt, melyek fogalmat nyújtanak arról, hogy mekkora jégtömeg torlódott meg a partokon. A nagy vihar egyik szemtanuja azt mondja, hogy recsegve-ropogva a part felé indult az egész jégmező s tiz-tizenkét méter magas jégtorlaszok emelkedtek . . .

A Balaton sokszor tölti el bámulattal a szemlélőt. Nyáron megtörténik, hogy hullámzani kezd oly időben is, a mikor nem fúj a szél, a mely jelenséget Szabó geologusunk egy a viz fenekén levő kialudt vulkánnal hozott kapcsolatba. Télen, nagy hidegek idején az úgynevezett rianás hosszú, több kilométernyire elhuzódó repedéseket okoz a jégen, melyek mennydörgésszerű robaj között keletkeznek, néha több méternyi szélesek és a melyeknek keletkezésekor sok emberi élet esik áldozatul. De a most végbement tünemények nagyszerűségük és szokatlanságuk által meglepték azokat is, a kik esztendők óta vizsgálják a Balatont.

A SZERELEM AZ ÉN BŰNÖM.

Franczia regény. (Folytatás.)

Lord Standigate unokaöcscse, ki mellette ül, méltó párja. Vöröses szőke, csinos, nagy, nehéz, athléta termetű ember. Baloldalt elválasztott, gondosan lefésült haja nagy pomádés hajtincsekre oszlik, ha belékap a szél. Elsőrangú boxoló, ez évben már nyolcz fogat ütött ki, egy vállat ficzamított el, és egy állkapcsot zúzott össze küzdelmeiben. Sik futásokat nyert, hol tizszeres favorit volt. Semmihez sem kezd londoni trénere tanácsa nélkül, ki korlátlan ura testi életének. Mindig szeretne valami értelmesebb dologgal is foglalkozni — persze csak szájjal és versenyei után, csakhogy azok megszakítás nélkül következnek egymásra. Nagyon büszke izmaira, melyeket egészen komolyan Nagybritannia egyik büszkeségének tart, s ezért csak az athléta játékokat becsüli valamire, nem is nyúl a reggelinél más ételhez, csak ahhoz, melyet étrendjéül előírt trénere.

Meghitt, hogy nézzem meg egy próbafutását. Winnie megmagyarázta nekem, hogy ezt a legmagasabb kegynek kell tekintenem, mert a futók sohasem szoktak nézőközönség előtt próbát tenni, már a fogadások miatt sem. A futás után spongyával ledörzsölik, meggyömöszölik a lovat — bocsánat — a férfit, lefektetik, de még előbb pontosan megfigyelik az érverését.

E sok elkábító tulajdonsága sem akadályozza meg ezt a gentlemant, hogy fittyet hányva a tréningnek, néha iszákosságba ne essék. Bizony kényes dolog ezt érinteni, hogy sokan vannak az előkelő angolok között, kik a sportversenyek után csöndesen eliddogálnak az asztalnál maradva, míg csak a szolgák nem jönnek, hogy nagy nehezen szobájáig támogassák az ittas sportférfiút. Mindez azonban kétségen kívül nagy flegmával, kellő tisztelettel és külső tisztességgel történik.

Egy napon kihallgattam az ő inasának és marquis de Guildford komornyikjának beszélgetését.

— Bátyám, könnyű megérteni, hogy semmi sem oly élvezetes, mint jófajta whiskybe fürösztve testet-lelket felejteni. Igaz ugyan, hogy ő méltósága annyi ruhát ront ilyenkor, hogy az árával egy egész családot el lehetne tartani, de hát telik neki erre!

November 26.

Napról-napra jobban rájövök arra, hogy itt teljesen egyéniségtelenül kellene élnem. Nem szabad vágyaimnak, szokásaimnak, vonzalmaimnak lenni. Reménytelenné, vágytalanná kell válnom, hogy használható bábbá legyek, mely minden parancshoz engedelmesen simul. De lehetséges-e ez? Ez az élet kimerít, mert *«én»*-nek lennem csak Winnie és lady Richmond társaságában szabad kissé. Ez az állandó aggodalmaskodás, melylyel viselkedésemet meg kell figyelnem, sehogy sincsen inyemre, viszont pedig teljesen kiszolgáltat azoknak, kik előtt örülve a ritka szerencsének elárulhatom gondolataimat.

Ma reggel a szalonban két pompás, gyorsan tűnő órát töltöttünk hármasban: lord Stanley, Winnie és én. Szegény gyermekek számára varrtunk, midőn lord Stanley hozzánk ült. Mindkettőnknek jól esett egyszerű és kellemes társasága. Erről, amarról beszélgettünk és mosolygós volt a kedvünk.

— Hány éves ön, Christiane kisasszony?

— Huszonöt. Lássa beillek már vén társalkodónőnek.

— Vénnek? Ez tévedés, úgy-e Winnie? Különben is csodálkozom, hogy tetőtől-talpig nagyvilági nő létére ilyen állást vállalt. Igaz, hogy nálunk csak tiszteletben és megbecsülésben részesül, de máshol nemcsak lelki bánkódásban, de még anyagi gondokban is része lehetett volna.

— Mindenkinek vannak gondjai az életében, és egy tisztességes nő, kinek kenyeret kell keresni, nem sokféle állás közt válogathat. A legtöbb életpálya zárva van előttünk. És az ipari foglalkozások? Szabónőként vagy kalaposlányként hányódni műhelyről műhelyre, tejcsarnokokban, kifőzésekben étkezni, piszkos szállóról szállóra vándorolni, míg az ember végre is kórházba kerül. Itt legalább jó dolgom van, míg Winnie el nem hágy.

— Oh édesem, mért is beszél ilyen rettenetes dolgokat? Sohasem hagyom el!

A kicsike gyengéden megcsókolt, én pedig visszaadtam neki csókját és lord Stanley simogató pillantására ezt feleltem:

— Ha az ember nyomorba jut, hogy kevesebbet szenvedjen, legokosabb, ha emlékező tehetségét elveszíti.

— Bizony semmi sem lehet oly fájdalmas, mint elveszteni azt a társadalmi állást, a melyben nevelkedtünk.

— Ha még sejtené, hogy mily könnyen süllyedünk lefelé a társadalmi létrán s hogy milyen küzdelembe kerül a szegénységben szabadságunkat megőrizni!

Winnie felkelt, hogy új vásznat hozzon és így egyedül maradtunk. Lord Stanley közelebb hajolt hozzám és részvevő rokonszenvvel fogta meg kezemet:

— Szegény Nérans kisasszony, mennyit szenvedhetett! De ha akarja, visszanyerheti szabadságát és társadalmi rangját.

— Miképen?

— Ha megengedi, hogy szeressék.

Szivemig hatott a hangja. Épen válaszolni akartam neki, midőn Winnie visszajött és így nem felelhettem.

Mily bolond gondolatokat fűztem tőm öltéseibe! Vajjon fogják-e melegíteni annak a szegénynek munkába tört vállát, ki ezt az inget viselni fogja?

Viszont meg is ütődöm kissé! Vajjon lord Stanley más formában nem ugyanazt kínálja-e, a mivel lord Closeburn megbántott? Hát csak szégyent kináló szerelemben lesz részem? Vajjon találok-e valaha igaz szerelemre? Vajjon csak szegénységem választ-e el tőle? Oly komolyan szeret-e, hogy elvesz feleségül?

Honnét e remény, e kétségeskedés? Istenem, miért teremtetted a nőt ily nyomorultnak és gyávának!

November 28.

Egyforma napok, egyforma társas szórakozások. Milyen bolond is voltam tegnapelőtt. Azóta lord Stanley csak mindenféle köznapi dologról beszélt velem és én nagyon terméketlen kedvbe merültem, unott vagyok, sem örömöm, sem fájdalmam. Ha ma jelmondatot kellene választanom, vagy vágyaimat egy mondatba foglalnom ezt választanám: «se jót, se rosszat!» Hát csak ilyen semmiségből fog állani jövőm?

Csak ne töprengenék! Iróasztalomnál ülök, szétszórt irások, könyvek között. Az imént még olvasni akartam, de szemem nem tudta követni a betűk sorait, hanem elkalandozott, el a messzeségbe, a végtelenbe, a hol lelki erőm csak megtörik. Ha boldognak érezném magam, be is hunynám szemem, hogy csak boldogságomra gondoljak, hogy jobban lelkembe zárhassam örömömnek titkát.

Istenem! mily forgandó a szerencse kereke, mert mindnyájan rabjai vagyunk kiismerhetetlen lelkünknek. A ki ma magasrajtutt forgásán, holnap annál mélyebbre zuhanhat. Ma egy kis dráma játszódott le a cselédszobában. A borkezelő komornyik gyakran lerészegedett, a miért a herczeg elbocsáttatta. Helyére a szerény és félénk Bob lépett elő, a mivel meg volnék elégedve, ha Smith, az elcsapott, nem kerülne nyomorba, aztán meg gyakran szivesen elnéztem mindig vidám, borvirágos ábrázatát.

November 30.

Vannak pillanatok, ha egyedül vagyok lord Closeburnnal, hogy úgy érzem, mintha beburkolna valami vágyódás, mely brutálisan, bár elfojtva árad belőle, valami sóvárgás egy kívánság után, melynek czélját sem ismerem. Zavarba jövök, de mégis érzem ilyenkor, hogy viselkedésemre ügyelnem kell, sőt arra kell törekednem, hogy magasztosan szeplőtelen legyen. Aztán elmulik minden és aggodalmam is szünőben van. Vajjon nem tévedés volt-e ez az érzés? Hiszen legtöbbnyire csak a legmindennapibb dolgokról beszél velem ilyenkor.

December 1.

Az első falkavadászat. Ma reggel Addington park minden vendége pontosan ott volt a reggelin, mert féltiz órakor már lóra kellett ülni.

Eddig még nem láttam ilyen nagy találkozóját a grófság összes úri lakosságának. Tolongó látványosság volt. A találkozás a kastély udvarán történt, a hol a résztvevők számára reggelit szolgáltak fel. A család és a meghitt jó barátok a nagy ebédlőben seregleltek össze, honnét megérkezni láthatták a kődöl előseregló meghivottakat. A százados fák és sárguló mezők pedig feledhetetlen komolysággal tekintettek a sürgés-forgásra.

A pohárszékeken, hol mindenki rögtön azzal szolgálhatja ki magát, a mivel akarja, hideg vadhusok, pástétomok, óriási sonkák, halkocsonyák, szárnyasok, mindennemű hidegmeleg ételek vannak kitálalva. Nem messze tőlük, közel a Rubens házából származó kandallóhoz, melyet az egyik ős hozott haza Addingtonba, hosszú asztal nyúlik el telve nehéz ezüst tálakkal, melyeket alulról légszesz lángja tart melegen, bennük tojásételek, kotelettok, nyársonsült csirkék, kolbászok, piritott szalonna szeletek, a melyek nélkül egy angol sem tud reggelizni. A drága damaszt terítő eltünik a nehéz, ezüst asztalnémű alatt, mely a legkülönbözőbb, meisseni, japán, khinai, sèvres-i, delfti porczellánnal és cseh meg velenczei üvegekkel, poharakkal váltogatva fedi az asztalt.

Vén, faragott, kopott aranykeretekbe foglalt,

KRISZTUS SZOBRA A FELTÁMADÁSI KÖRMENETBEN. — Királyfalvy Károly rajza.

Az ürömi kápolna, a hol Alexandra Pavlovna főherezegné el van temetve.

Alexandra Pavlovna főherczegnének, József nádor orosz származású első feleségének arczképe, melynek másolatát József főherczeg elküldte a Romanov-ház jubileumára.

barnult festményekről az ősök képei nézik a zsibongó társaságot, ezek a Gainsborough, Rigaud, Reynolds, Van Dyck festette arczok évről-évre megismétlődni látják ezt a gyülekezetet. Megjött a reggeli posta. Mindenki a leveleit bontogatja, és bármily közel van is már az indulás, van deje elolvasni kisebb-nagyobb levélcsomóját.

Ki tudná megmondani, mennyi remény, mennyi fájdalom rejtezik bennük. O'Reilly kisasszonyok annyi levelet kapnak mint egy miniszter. Winnievel és Word gróf leányával együtt egy csoportban állanak, melyből hatalság és báj árad. Lovagló ruhájuk fel van tűzve és mohón olvassák leveleiket. Arczukon mosoly, figyelem, futó elkomolyodás váltakozása.

A legkorábban érkezettek már sorakoznak a kastély előtt. Némelyek kocsin jöttek és hátas lovukat kantáron inasok, lovászok vezetik fel le, a telivérek, vadász-lovak ugrándoznak, ágaskodnak, nyeritenek, kapálnak, míg lármás gazdáik nyeregbe szállnak; egész hadsereg ez, mely itt a kastély előtt tolong vagy a park fasorai között czirkál.

Egy óra alatt a nagy terasse zsúfolásig megtelt a legkülönbözőbb járművel; nagy hintókkal, phaetonokkal, viktóriákkal, homokfutókkal, írlandi társaskocsikkal, melyeken a padon kifelé egymásnak háttal ülnek a kipotyogni készülő kocsikázók, amerikai gigekkel, és Isten tudja még micsoda kocsifélével.

Az ebédlőben, hol a herczeg és a herczegnő bensőbb barátai maradtak, szintén jókora a zűrzavar. A vadászok a vadászat esélyeiről vitatkoznak, az ifjúság a grófság utolsó báljáról beszélget, egynehányan sotto voce duetteket próbálgatnak. Miss Emilyt az a flirtje foglalkoztatja, a kit Wordék bálján szerzett magának. Ezt Winnie súgta fülembe. Annál jobb, gondoltam, legalább nem fog velem törődni elfoglaltságában.

Közeledik az indulás és a két háromszáz összegyülekezett mind izgatottabbá lesz, az egyik csoport a másiknak kiáltoz, a kutyák vonítanak, ugatnak, a lovak a fel-le járó vadászok kantárszárán kapálnak, türelmetlenkednek.

Végre: indulás. A rend kibontakozik, Surrey-ék elül haladnak.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Bismarck és Andrássy. Két év előtt megjelent *Egy letűnt nemzedék* czímű könyve után, melyet minden fórum mint a magyar publicisztikai irodalom egyik legkiválóbb termékét üdvözölt s az Akadémia is a Bródy-jutalommal tüntetett ki, *Halász* Imre most újabb nagyszabású munkát adott ki *Bismarck és Andrássy* czímmel. Ebben a könyvben is megvannak az előbbinek összes jó tulajdonságai: a teljes, nagy részben személyes élményeken alapuló tájékozottság, a politikában gyakorlott szemű publicista élesen látása, az előadás nyugodt ereje. *Halász* Imre a kortárs szemével nézi a közelmúlt történelmi eseményeit. Mint Andrássy Gyula bizalmas embere, sajtóirodájának főnöke s mint később a magyar sajtó egyik vezető embere ott állt az események közvetlen közelében, a szereplő személyek legtöbbjével személyes összeköttetésben állott s előadása ettől bizonyos személyes jelleget kap. Viszont azonban mindig világpolitikai perspektivában nézte a dolgokat s a visszatekintő tárgyalásban történelmi szempontok szerint tudja az eseményeket és embereket beállítani. Mint új könyvében maga mondja, czélja volt fesztelen, irányzatosságtól ment előadásban az olvasó elé állítani Bismarck és Andrássy nagyszabású életútjának történelmi jelentőségű mozzanatait, különösen méltatva a köztük mutatkozó kölcsönhatásokat s a magyar és német kérdés kialakulásában észlelhető nevezetes összefüggéseket. A kép, mely munkájából kialakul: Ausztria és Magyarország mai világpolitikai helyzetének képe genetikusan bemutatva. Mai helyzetünk és politikánk is azokon az alapokon épül, melyeket Andrássy rakott le s a melyeknek gyökerei szorosan összekapcsolódnak a német birodalommal Bismarck vezetése alatti kifejlődésével. A múlt század közepének magyar és német kérdéséből indul ki, Bismarckot kezdő korában állítja be a frankfurti német birodalmi gyülésen, a magyar politikával szemben való állásfoglalásaiban és felidézi a nagyrahivatott német államférfi magyarországi utazását s innen irott leveleiben nyilvánított benyomásait. A második fejezetben Andrássyt állítja be diplomata pályájának kezdetén, mint a szabadságharczi kormány konstantinápolyi követét, mint emigránst s az emigrációból való hazatérése után a magyar politikában állást foglaló államférfit. Ettől kezdve a két nagy szerepre hivatott államférfi pályája egyre közeledik hozzánk. Az 1866 iki események, nemcsak Bismarck roppant világpolitikai konczepcióinak adnak hatalmas alapot, hanem Andrássy alakjának előtérbe nyomulását is siette tik. Már mint miniszterelnök is a kiegyezés után fontos külpolitikai szerepet játszik, mely párhuzamosan halad Bismarck terveivel: leküzdi a bécsi háborús pártot, mely bosszúra izgat a poroszok ellen s meghiúsítja az osztrák foederalista törekvéseket, miközben Bismarck a franczia háborúval megalapítja és megszervezi a mai német birodalmat. A két fényes pálya, Európának akkor két legmagasabb szárnyalású politikusa, egymás mellé kerül, mikor Andrássy külügyminiszter lesz. Megkötik a hármas szövetséget s ezzel irányt szabnak hosszú időre egész Európának. Andrássy visszavonul, — lemondásának körülményeiről nevezetes és új adatokat tud elmondani Halász könyve. Bismarck még tovább tartja a hatalmat s pályája végéről a könyv éles vonásokkal rajzolt képet ad. Mindezek a dolgok, melyek ma is belejátszanak a politika mozgalmaiba, elevenen, a szemlélet hűségével bontakoznak ki Halász könyvében, szinte izgató érdekességgel s Bismarck és Andrássy alakja tisztán, szinte szemmel láthatóan áll az olvasó előtt. Igen nagy érdeme e könyvnek, hogy a magyar politikát mindig nemzetközi vonatkozásaiban, széles perspektivákban mutatja be, mint Európa általános politikájának egyik tényezőjét. Erre nálunk mindig figyelmeztetni kell, mert könnyen elfelejtik s közéletünknek nagy hiányossága, hogy nincs meg benne kellő mértékben a világpolitikai távlat. Mint Halász Imre könyvének bevezetésében mondja: hűtlenek lennénk a magyar közélet nemes hagyományaihoz, ha a magyar politikát meddő és szánalmas személyes versengések útvesztőjében elzülleni engednők, ha összes törekvéseinkkel, egész gondolkodásunkkal a nemzetközi vonatkozások és lehetőségek keretébe beilleszteni, szóval a magyar politikát ismét az európai eszmék és érdekközösségek magasabb szinvonalára fölemelni nem igyekeznénk.

A franczia menyasszony. Erre a czímre bizonyára vannak, a kik emlékeznek olvasóink közül: *Lakatos* László egy novellájának a czíme ez, a mely a mult évben lapunkban jelent meg és sokaknak feltünt előadásának csipkeszerű finomságával, hangulatának révedt lágyságával. Most ez a czím egy kis könyvet jelent, a fiatal iró első novellás könyvét, a melyben nyolcz novelláját gyűjtötte csokorba. Ez a nyolcz novella egy kiváló dolgokra termett irót jelent, a kit az irodalom csak legújabb időben hódított vissza az ujságirástól. Lakatos László, mint igen tehetséges ujságiró tünt fel először, de most, hogy belépett az irodalomba, hihetőleg benne is fog maradni, — benn fogja marasztani irói munkájának sikere. Talán jó is volt neki, hogy a kezdő éveket, a formákkal való küzködés, a világfelfogás forrongásának idejét az ujságiró asztalánál töltötte ki: most készen, csaknem teljes fegyverzettel lép elénk mint iró. Van saját hangja, a mely a maga egyéniségéből kü-

dötte ki magát, vannak saját egyéni mondanivalói és megvannak azok az adományai, melyek a mondanivalók teljes hatású elmondásához kellenek. Romantikus lélek, de romantikája új fogalmazású, a modern lélekbe-nézés szellemével van felújítva. Fokozott érzékenység, éles intelligencziával párosulva, nagy gyöngédség és megértő közösségérzés az emberi dolgokkal, elrejtett, de a felületeken mindig átérző líraiság ennek a romantikának a fő jellemvonásai. Mint a régi romantikusokat, őt is izgatják a történelmi korok és történelmi emberek, de mint a modern irók általában, ő is az emberen keresztül nézi a történelmet, az emberi vonatkozásokat keresi benne. Ezzel a módszerrel nem egyszer jobban meg lehet érezni és éreztetni az elmúlt korok lelkét, mint a régi pathetikus stilizáló módszerrel. Lakatosnak egy novellája például, *A bécsi tánczosnő* czímű, a mely Döbrentey Gábornak egy látogatását mondja el Eisler Fáninál, olyan érezhetően sugároztatja ki a Biedermeyer-kor levegőjét és pedig egy-két vonásban a magyar Biedermeyerét, annyira beleviszi az olvasót abba a hangulatba, melyet az ó-bécsi porczellánok, nagyanyáink fiókos szekrényei, a zenélő óráikon csengő kedves nóták sugároznak, hogy közelebb jutunk a kor megértéséhez, mintha egész tömeg adatot tanultunk volna meg róla. Lassalle Ferdinánd, a hires agitátor alakját, egyéniségét, annak gyökereit, még tragikus sorsának végzetszerűségét is egy erős kézzel rajzolt arczkép biztonságával vetíti elénk egy másik novella. Lakatosban megvan a kisértetlátó fantasztikum iránti hajlám is, melynek Poe Edgar a tipikus képviselője az irodalomban s megvan a nagyon érzékeny intelligenczia humora, az irónia is. Első lépését elég erős felkészültséggel teszi meg tehát s jelentékeny fejlődésre nyit kilátásokat. Az ő novellái elbeszélő irodalmunk legtöbb figyelemre méltó új jelenségei közül valók.

Hubay Jenő. *Havaszti* Emilnek Hubay Jenőről most megjelent könyve mintegy utóhangja annak az ünneplésnek, melyben az őszszel részesitették a kitünő zeneművészt nagyszámú tisztelői és barátai negyvenéves művészi és harminczéves tanári jubileuma alkalmából. A könyv nagy részletességgel tárgyalja Hubay fényes pályáját: gyermekkorát, ifjukori tanulmányait, első sikereit, melyek már egész fiatalkorában megszerezték neki kora legkitünőbb zeneművészeinek barátságát, a brüsszeli konzervatóriumban töltött éveit, hazajövetelét s otthoni szereplését, mely úgyis mint reproduktiv művészt, úgyis mint zeneszerzőt zenei világunk egyik legkiválóbb alakjává teszi. Hubay pályája magában véve is nagyon érdekes. Kora legfényesebb művészi egyéniségeivel állott baráti viszonyban, mestereivel, Joachimmal és Vieuxtempszszal, Liszt Ferenczczel, Massenetvel, Brahmszszal, Goldmarkkal, a festők közül Munkácsyval, Zichy Mihállyal. Csaknem pályája kezdete óta mint az európai zenevilág egyik kitünősége szerepelt, első nagy és döntő sikereit külföldön aratta s már mint elismert művész került haza, hogy a magyar zenei életnek szentelje magát. Európai hirneve számos külföldi tanitványt vonzott magához, a kiválóbb magyar hegedümüvészek többnyire az ő tanítványai. Ez a tanító-munkássága kevésbbé ismeretes

Lovas török katonaszökevények Plevjéből a horvátországi Rogaticzában. Mellettük magyar bakák.

WOODROW WILSON, AZ ÚJ AMERIKAI KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK SZÉKFOGLALÓ BESZÉDE.

a nyilvánosság előtt, mint a hegedümüvészi és zeneszerzői, de hatása a magyar zenei kulturára semmivel sem kevésbbé fontos. Hangversenyei mindig nagy művészi események, operái és egyéb zeneművei a magyar zenei törekvések legnyomatékosabb reprezentálói. Szóval az életrajzirónak gazdag és becses anyag állott rendelkezésére s nagy szorgalommal és szeretettel is használta fel. Élő emberrel szemben természetesen mindig korlátok állanak a biografus előtt s ezeket Haraszti Emil is megtartja; mindenesetre érdekes képet rajzolta meg egy értékes pályának. A terjedelmes könyvet számos kép és egyéb melléklet teszi érdekesebbé. A könyvhöz *Berzeviczy* Albert irt meleg hangu, szeretettel teljes bevezetést.

Brillat Savarin magyarul. A mi nagyközönségünk Brillat Savarinről alig tud többet, mint hogy nagy kedvelője és értője volt az inyencmesterségnek s könyvet is irt róla. Magát a könyvet, meg hogy miféle könyv s miféle ember volt a szerzője, a legkevesebben ha tudják. Pedig Brillat Savarin érdekes és különös alakja volt a nagy forradalmi idő tája körüli franczia életnek. Előkelő társadalmi szerepet játszott az ancième regime utolsó időszakában, finom müveltségű és gazdag szellemü ember volt; a forradalom alatt békés, konzervativ világnézete miatt sok viszontagságon ment át s életét mint a semmitőszék birája fejezte be 1826-ban. Könyvét, mely nevét világhirüvé tette, *Az ízlés fiziológiáját* egy évvel halála előtt irta. Ez a könyv számtalan kiadást ért meg s még ma is állandó nagy olvasóközönsége van. Az inyenczségről szól, de nem rendszerbe foglalása az idevonatkozó tudnivaloknak, csak épen elmés és mindenekfölött érdekes csevegés erről a tárgyról. Népszerüségét filozófiájának derüssége, humora s irója egyéniségének rendkivüli kedvessége szerezte, a mely eltölti az egész könyvet. Harmincz elmélkedésben beszél előbb általában az izlésről, a gasztronómiáról, az étvágyról, a táplálékokról, a sütés elméletéről, az italokról s mindenféle más a gasztronómia, az étkezés müvészete és higienéje körébe tartozó tárgyakról, — de nem tudományos adatokat sorol el, nem is üres anekdotákat és élczeket mond el, hanem az igazi elmés csevegés mulattató hangján mondja el, előkelő és finom világfi módjára mondani valóit. Könyve ma, száz évvel megjelenése után is a legérdekesebb olvasmányok egyike. Most a magyar olvasó is hozzájuthat, mert Brillat-Savarin müve megjelent magyar fordításban is; *Ambrus* Zoltán és leánya, *Ambrus* Gizella fordították megértéssel és gonddal.

A «Jó Pajtás», *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja márczius 23-iki száma, mint husvéti szám, a rendesnél jóval nagyobb mint terjedelemben jelent meg s ehhez képest tartalma a szokottnál is gazdagabb és bővebb. Verset *Lévay* József, *Endrődi* Sándor, *Endrődi* Béla, *Benedek bácsi* irtak bele, elbeszélést *Nagy* Endre, *Benedek* Elek, mesét *Holló* Sári, *Szabóné Nogáll* Janka, érdekes czikket *Schöpflin* Aladár, *Keményffi* Jenő, *Pozder* Gyula és mások szép képeket rajzoltak. Ezek mellett megvannak az állandó közlemények: *Dörmögő Dömötör* legújabb kalandjai *Sebők* Zsigmondtól, *Rákosi* Viktor regénye, a *kis krónika* rovat apróságai s a rendes heti rovatok: a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. *A «Jó Pajtás»*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kivánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utcza 4.)

Uj könyvek.

Bismarck és Andrássy. Politikai tanulmány. Irta *Halász* Imre. Budapest, Franklin-Társulat; ára 6 korona.

A franczia menyasszony. Elbeszélések, irta *Lakatos* László. Budapest, Athenaeum.

Hubay Jenő. Irta *Haraszti* Emil. *Berzeviczy* Albert előszavával, számos mümelléklettel. Budapest, Singer és Wolfner; ára 20 korona.

Az ízlés fiziológiája. Irta Brillat-Savarin, fordították *Ambrus* Zoltán és *Ambrus* Gizella. Budapest, Singer és Wolfner; ára 8 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Rechnitzer Márkus kaposvári magánzó, volt, 48-as honvéd, 83 éves korában. — Kozora Endre kanonok, apostoli protonotárius székesegyházi főesperes, Kassa város plebánosa, 69 éves korában Kassán. — Idősebb Frankl István volt tanfelügyelő a Ferencz József-rend lovagja, 78 éves korában Szabadkán. — Dr. Herald Ferencz főgimnáziumi igazgató, főiskolai tanár. — Dörner Gyula állami ipari szakiskolai igazgató, 41 éves korában Budapesten. — Hikády István magyar királyi posta- és táviró főtiszt, 50 éves korában Budapesten. — Göttmann Károly, a somogyszili Hunyady grófi-uradalom főerdésze, 70 éves korában Gadácson. — Dr. Imling Alfonz ujpesti királyi aljárásbiró Ujpesten. — Pitroff Andor, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár tisztviselője Budapesten. — Kelenyi Gyula nyug. főmérnök, 52 éves korában Budapesten. — Szentgyörgyvölgyi Magay György, magyar királyi honvéd egyévi önkéntes, 23 éves korában Kaposvárott. — Lenkey Fülöp honvédőrnagy Marosvásárhelyen. — Dudás László gimnáziumi tanuló, 13 éves korában Borockáson. — Szepesi Scholcz Aladár, 33 éves korában Vihnyén. — Weisz Zsigmond, a Generali tisztviselője, 41 éves korában Budapesten. — Alpár Sándor betüszedő, 38 éves korában Budapesten. — Kiss József betüszedő, 35 éves korában Budapesten.

Irsai Szabó Anna 92 éves korában Budapesten. — Özv. Benedicty Józsefné, szül. Koritsánszky Paulina, 80 éves korában Békésen. — Özv. Kocsis Elekné szül. Mihályi Mária, 79 éves korában Léczfalván. — Özv. Istók Mihályné, varjassi Sebe Anna, 76 éves korában Lőkösön. — Katinszky Etelka, 61 éves korában. — Özv. Vadász Kálmánné Büchler Erzsébet, 60 éves korában Antalfalván. — Bernátsky Mária, 37 éves korában Kecskeméten.

EGYVELEG.

***A füző és a tüdőbaj.** Egy német tudós hosszú tanulmányt irt — a női füzőről és a szük derékról, a melynek nálunk is elfogadott neve: slüsz. A tudós kimutatja, hogy a füző nem csupán kellemetlen kényszerzubbony, a melynek viselése fájdalmas, hanem egyúttal kifejleszti a testben a tuberkulózisra való hajlandóságot.

Naponta új bőrápoló speczialitások keletkeznek; ezek azonban csaknem kivétel nélkül haszontalanságok. Egyedül a «*Crème Simon*» adja meg az arczbőrnek, a természetes üdeséget és szépséget. Több, mint 50 éve használják az egész világon, daczára a sok utánzatnak. A *Simon*-féle «*Poudre de riz*» (rizspor) és *szappan* kiegészitik a krém nagyszerü hygienikus hatását.

Hölgyek öröme. A világhirü japán Neppon-pouder és créme a legtökéletesebb szépségápolók. Pár nap alatt a legrosszabb teint is hamvas rózsássá varázsolja. — «Neppon» a női szépség titka!

Jó barátai és rokonai örömmel veszik tudomásul, hogy Ön is bersonozza czipőit. Az uj Berson gummisarok utólérhetetlen.

Schweizer's vämmentesen Selymet házhoz!

Kérjen mintákat tavaszi és nyári ujdonságinkból ruhákra és bluzokra: Voile, Foulard, Messaline, Crepe de Chine, Eolienne, Mousseline 120 cm széles méterenkén K 1.20-tól méterenkint., fekete, fehér, egyszinü és mintázott, valamint Himmett bluzok és uhák batiszt-, gyapju-, vászonból és selyemből.

Csakis garantált szolid selyemszöveteket adunk el közvetlen magánosoknak bér- és vámmentesen házhoz szállitva. (Dupla levélportó).

Schweizer & Co., Luzern U 24

Selyemszövet-kivitel. (Svájcz) Kir. udv. szállitók

Ridikül :: és :: finom bőráru

gyári PAPEK JÓZSEF cs. és kir. udv. szállító bőráruárban gyártónál, Bpest, Rákóczi-út 11.

Josef Winkler & Söhne

bőrönd-táskák és bőrárú specialisták

Wien, I/1. Himmelpfortg. 7.

Előkelő! Tartós!

Versenynélküli árak! Katalogus ingyen és bérmentve. Azonnali szállitás

1.000.000 GYUMÖLCSFA

Alma 100 drb minőség szerint 25 koronától feljebb; körte, gesztenye, őszi és kajszinbarack, cseresznye, szilva stb. darabonként 1 koronától feljebb. 200,000 drb igen szép disz- és sorfa darabonként 60 fillértől feljebb. 2 millió különféle díszbokor 100 drb 15 kor. 2 millió akácz és gladeditia (krisztustövis) eszemete 1000 drb minőség szerint 12—55 korona, akácz-suháng 250—400 cm. magas 1000 drb 65—100 kor 15 millió erdei csemete: lucz-, erdei- és feketefenyő, 1000 drb mir 5ség szerint 3—10 kor. koczányostölgy 3—5 éves magoncsok 1000 drbonként 15 25 kor., suháng 150—250 cm. magas 100 drb 7 kor., 1000 drb 65 kor. Füzesemeték 1—3 éves 1000 drb 8—15 kor. Fajbaromfiak és ezek tojásai 12 legértékesebb fajban, valamint vadász- és díszfáczánok és ezek tojásai. Képes főárjegyzéket kivánatra ingyen küld:

Gr. Batthyány Zsigmond

urad. intézősége, Csendlak, u. p. Ferenczlak, Vasmegye.

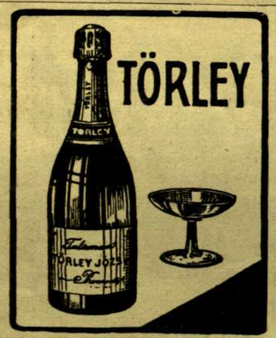

Polenai gyógyforrás Beregmegye.

Elsőrangu diátikus víz: legüditőbb asztali ital. Nagymérvü lithiumtartalmánál fogva rendkivül gyógyhatásu, különösen: gyomorbajok, étvágytalanság, a gyomor- és bél krónikus hurutja, köszvény, vese, hólyag és vizelet szervek bajainál.

MEGRENDELHETŐ: Schönborn Buchheim gróf uradalmi ásványvizek berlőségénél, Szolyván.

A szépség gazdagság. A szépség hatalom.

Ez a legnagyobb kincs csak Mme Rosa Schaffer által feltalált szépségápoló czikkek által érhető el

Poudre ravissante, az arczbőrt vakitóan fehérré teszi, szeplőt, himlőhelyet, anyajegyet eltüntet, ránczokat elsimit és minden hölgy arczát fiatalossá teszi. Ez az egyedüli puder, melynek használata után megmosakodhatunk anélkül hogy a szenzációs hatás eltünnék. K 5·— és K 3·—

Crème ravissante, évtizedekkel fiatalit K 3·—

Eau ravissante a kebel petyhüdtségét megakadályozza, erősit és a legkitünőbb toalettviz K 6·—

Rhodopis minden sápadt arcznak tartós hamvas rózsaszint kölcsönöz K 3·—

Savon ravissante a világ legjobb szappana, feltünő hatásu K 2·40 és K 1·60

Bőrillatszappan a környezetre ellenállhatatlan varázst gyakorol, darabonkint 70 fillér, 1 karton 3 darab K 2·—

„Eau de Cologne" utolérhetetlen hatásu 2 K és feljebb.

All-kötő a dupla áll képződését megakadályozza K 4·—

Homlok-kötő ránczneláküli, márványsima homlok eléréséhez K 3·—

Királygyöngy ára K 2·—

Crême rosin a kézmek márványfinomságot kölcsönöznek K 3·—

Konoor, ősz hajnak visszaadja a fiatalkori szint (szőke, barna, sötétbarna, fekete) kis doboz 3 K, nagy 10 K.

Kernol a hajnak pompás fényt kölcsönöz K 5·—

Hajerősitő megakadályozza a haj kihullását és ősziilését. Kopasz helyen a haj növését előmozditja K 3·—

Haj ellenség minden kellemetlen hajat azonnal biztosan eltávolit K 3·—

Rosa Schaffer-féle kedvencz ibolya pompás erdei ibolyaillat K 6·— és K 4·—

Frostalin, fagytól megóv, vörös orr és megfagyott helyek egészségesek lesznek K 1·— és K 2·—

Rosa Schaffer, Wien Lerakat és szétküldési telep: XIX/2. Hammerschmidtgasse 18.

Szétküldés a pénz előzetes beküldése ellenében. A Chemiko-frizőr Talon-e tisztelteti tagjait. A Szt. Péter-rend hölgypatronesse a becsületkereszttel. Szerb kir. udv. szállító. Visszatelérésitőknek magas rabatt! Főraktár Magyarorsz. részére Török József gyógyszertára, Budapest Király-utcza 12. azonkivül kapható minden gyógytárban, illatszerkereskedésben és drogueriában.

Sohasem tapasztalt érdeklődés mutatkozik az ez idei tavaszi és nyári fiu- és leánygyermekruháit tartalmazó képes nagy árjegyzék iránt, amelyet Darvas Jenő czége a Tulipán Gyermek-Otthon (IV., Koronaherczeg-utcza 8/a) adott ki és amelyet minden szülőnek ingyen és bérmentve küld. Az árjegyzék, amely nemcsak tartalmilag szenzációs, de amelynek külső kiállitása is menten elárulja a czég tulajdonosának elismert kitünő izlését, előreláthatólag rövidesen elfogy, amiért is ajánlatos annak beszerzése iránt mielőbb intézkedni.

Sok pénz megkimélteik a férfi és nőiszövet közvetlen beszerzése által Siegel-Imhof posztógyári czégnél Brünnben. Magánszemélyeknek ezáltal a lehetőség nyujtatik a legjobb és legdivatosabb szöveteket bámulatos olcsó árért beszerezni.

SAKKJÁTÉK.

2841. számu feladvány Erlin Konrádtól. Bécs.

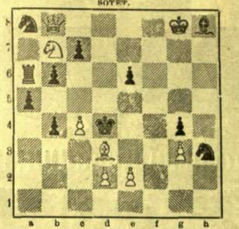

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2831. számú föladvány megfejtése Jespersen J.-től.

Világos.	Sötét.	Világos. a.	Sötét.
1. Hf2—e4	___ d5×e4	1. ___ ___	___ Kf5×e4
2. g2—g4 † stb.		2. Vab—e2 † stb.	
b.		c.	
1. ___ ___	___ f7—f6	1. ___ ___	___ f4—f3
2. He4—d6 † stb.		2. He4—g3 † stb.	

A 2832. számu feladvány megfejtése Gavr.low J.-től.

1. Ve2—c8 ___ g6×h5	1. ___ ___ ___ Kg4×h5
2. Be6—e4 † matt	2. Be6—e5 † matt
1. ___ ___ ___ h3—h2	
2. Be6—e5 † matt	

A 2833. számú föladvány megfejtése Palkoska Emiltől

Világos.	Sötét.	Világos. a.	Sötét.
1. Fh3—f1	___ Fb5×f1	1. ___ ___	___ Bg5—d5
2. Be2—e2 stb.		2. Ff1—e2 † stb.	
b.		c.	
1. ___ ___	___ c3×b2	1. ___ ___	___ Fb5—d3
2. Be1—c4 stb.		2. Ve4×d3 † stb.	

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A «*Budapesti Sakk-kör*». — A «*Budapesti III. ker. Sakk-kör*». — Ludányi Antal. — Wyschogrod Pál. — Beer Mór. — Gottlieb István (*Budapest*) Németh Péter (*Csongor*). — Kintzig Róbert (*Fakert*). — Müller Nándor (*Szombathely*). — Hoffbauer Antal (*Lipótvár*). — Szabó János (*Bakony-Szentlászló*). — A «*Győri Sakk-kör*». — Székely Jenő. — Mészey József (*Győr*). — A «*Zboróf Társaskör*». — A «*Kalocsai Katholikus Kör*». — Vecsrcös Miklós (*Zárea*). — Ifj. Hubay Bertalan (*Bodaszujlak*). — A «*Dunaföldvári Egyenlőségi kör*» (*Dunaföldvár*). — Barcs Mihály (*Biharudvari*). — Csolnoki István (*Hajdúhadház*). — A «*Leibicri Gazdasági Kaszinó*» (*Leibics*). — Lustyik János és Szivák János (*Alberti-Irsa*). — «*Csongori Casziuó*» (*Csongor*). — Király Mihály (*Zemla*). — Kuna Rezső (*Temesrékás*). — *Budai Sakkoző Társaság* (*Budapest*). — Patkó Imre (*Talpas*).

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Lapunk mult számának Ábrányi Kornélról szóló czikkében a 213-ik oldal 3-ik hasáb első bekezdésének utolsó sorában sajnálatos sajtóhiba csuszott be. Tudniillik e mondatban: «az imádott hölgy előtt porba omol», a «hölgy» szó helyett «tárgy» került.

Husvétra, Valami gyermeklap talán használhatna ezt a versikét, nekünk nem való.

A meghalt emléke. «Kimeritőbb» birálatot akar? A legkimeritőbb, a mit mondhatunk az, hogy egyetlen érdekes és értékes szó sincs az egészben.

Szines réten. Ha vigadni. Nem az a főbajuk, hogy meglehetősen köznapi életbölcseség van bennük, hanem az, hogy még ez is nagyon lapos módon, költői iz nélkül van elmondva.

Üzenet. Fiatal emberek, mikor nincs semmi mondani valójuk, de a költők olvasásán kelt ambiczió versek irására készti őket, — ilyen verseket irnak.

Takarodó. Sajnos, nem közölhetjük, minekünk nagyon fiatalosan szentimentális.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 8-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Sok szenvedéssel nyerik a becsületet.*

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11.

Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

Páris 26 (place Vendôme) Institut De Beauté Budapest, Váci-utca 5.

arcnemesitő intézet

Arc, nyak, orr, kéz, kebel stb. ápolása tudományos, hygienikus alapon, a világhirü párisi intézet szakavatott kezelőnői személyes vezetésével. — Manikure és hajápolási osztály. — Valódi francia ápoló- és szépitő-szerek.

Bejárat Türr István-utcza 9. szám.

Utasitás és árjegyzék kivánatra ingyen.

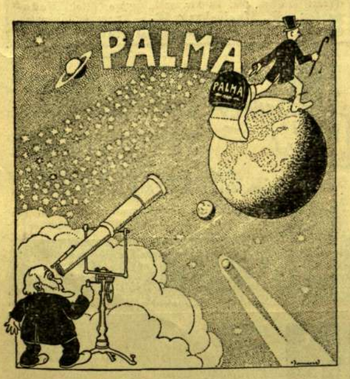

MARGIT gyógyforrás — (Beregmegye.)

a gyomor, belek, hugyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatásu még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.

Megrendelhető: EDESKUTY L.-nál Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson.

PYRAM LEGFINOMABB CIPŐKRÉM

BENES TESTVÉREK VEGYI-GYÁRA GYŐR

Lohr Mária (Kronfusz)

Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85. Telefon: József 2—37

A főváros első és legrégibb csipketisztitő, vegytisztitó és kelmefestő gyári intézete.

Fiókok: II., Fő-utcza 27. IV., Eskü-út 6. V., Kecskeméti-utcza 14. V., Karmincza-u. 4. VI., Teréz-körút 30. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

Legrégibb és legtökéletesebb ARCZÁPOLÓ, SZEPLŐ- ÉS MÁJFOLT ELTÁVOLITÓ SZER AZ ESZÉKI ARCZKENOCS ÉS SZAPPAN.

J. C. DIENES SALVATOR GYÓGYTÁRÁBÓL, ESZEKEN.

Steckenpferd liliomtejszappan

elérhetetlen hatásu szeplők eltávolitására és nélkülözhetetlen szer arcz- és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyithatunk. Gyógytárakban, drogueriákban, illatszer és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy páratlan hatásu női készápolásra a Bergmann «Manera» liliomkrémje, mely tubusukban 70 fillérért mindenütt kapható.

Női A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamarától fentartott nyilvános, három évfolyamu FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN. — Érettségi vizsgálat. Állásközvetités. Internátus. Értesitőt kivánatra küld az igazgatóság.

Fiatalos üde és tiszta arcza lesz

ha a világhirü Vukovári Goldstern-arczkenőcsöt és szappant használja.

Készíti Kirchbaum gyógyszertárn., Ó-Vukovár 9. Budapesti főraktár: Török-féle gyógyszertár, Király-u. 12.

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknái, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatásu. — Természetes vasmentes savanyuviz.

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

KALODONT Fog-Krém és szájvíz

NEPPON

POUDER CRÉME

Amerika és Európa modern hölgyei csak ezen arcápoló szereket használják.

A modern tudomány vivmánya! Ártalmatlan anyagokból készül.

Hatása csodás. Krém ára 1 kor. 50 fillér.

Japán eljárás szerint. Puder ára 2 korona.

ÁPOL!! ** SZÉPIT!! **** FIATALIT!!**

Az arcbőr pár nap alatt leheletszerű finomságot kap, az arcráncok megszünnek, a tein tisztátlansága eltünnek. Minden eddigi készitményt túlszárnyal.

FŐRAKTÁR: TÖRÖK JÓZSEF GYÓGYSZERTÁRA, BUDAPEST, VI. KERULET, KIRÁLY-UTCZA 12. SZÁM.

NEM AZ ÁR, HANEM A MINŐSÉG TESZI OLCSÓVÁ AZ ÁRUT!

Szavatolt jó minőségü vászonáruk háztartási czélokra és menyasszonyi **Maradék**: 40 méter szintartók és fehérkelenyékre. rek hibátlanok szépen válaszva 6—16 m. hosszuak 16 K, legfinomabb minőség 20 K.

Maradékból minták nem adhatók.

Vászon lepedők varrat nélkül finom minőség 150/225 nagyságu 6 drb ára K 15.50, legfinomabb minőség K 18·50, 1 drb 24 méter hosszu «Edelweis» rumburgi vászon jó minőségü 80 cm. széles K 14·40. — 1 darab 24 méter hosszu, «Schneewitchen» schiffon, elsőrendü minőség 80 cm. széles, K 15·50. — 1 drb dupla damaszt törülköző tiszta len 50/110 kor. 9·50, 55/120 kor. 12·—

Törülközők, zsebkendők, törlőruhák, asztali és kávégarnitúrák a legolcsóbb és legjobb kivitelben készülnek.

Kivánatra prospektust ingyen és bérmentve küldök. — Meg nem felelőt visszaveszek. — Koczkázat kizárva. — Szétküldés utánvéttel. — Jóhirnevü pamut- és lenszövőde.

Emil Winternitz Nachod, Böhmen.

Elzsirosodás, elhizás

megszüntethető a «TONNOLA» által. Kiüntetve az aranyérdemjellel és dicsérő oklevéllel. Nincs többé erős derék, kövér csipő, hanem **karcsu, elegáns és graciózus alak. Nem gyógyszer, nem titkos szer, eredetileg szirtalanitó,** elhájasodott ugyan, de szárt **egészséges személyeknek.** Nem kell diétát, nem kell az életmódot megváltoztatni. Tökéletes hatás. Ára 3 kor. postán, vagy utánvéttel. Gyár: **D. Franz Steiner & Co., Berlin 31. Königgrätzerstrasse 85.** Főraktár és szétküldés Török József, Budapest, VI. ker., Király-utcza 12.

Költőgépek

házi és vadaszárnyas részére jövedelmező baromfiudvari szakszerüen és olcsón berendez, **mindenféle fajbaromfit,** az összes szükségleti cikkeket szállit különlegesség-gyár

NICKERL & Co. G. m. b. H.

Központ: Wien-Inzersdorf. Tivolistrasse. 30. Telefon 9120.

144. sz. katalógusaktv-natra ingyen.

Tűlevelüek

szétküldése megkezdődött. Lúczfenyő 90—220 cm. magas 1 darab 25—200 fillér, tömjénfenyő 30—300 cm magas darabja 70—300 fillér, fehérfenyő 30—300 cm. magas drbja 70—250 fillér, feketefenyő 30—100 cm. magas drbja 70—100 fillér, vörösfenyő 30—300 cm. magas drbja 70—300 fillér, banksfenyő 20—120 cm. magas drbja 50—120 fillér. **Exoticus** (külföldi) tűlevelüek 70 legszebb fajban drbja minőség szerint 1—5 korona. 100 drb-ból álló bel- és külföldi tűlevelüfa **gyüjtemény** 50—300 cm. magasságban 100 K., 50 drb 55 kor., 25 drb 30 kor. 20 milliő **erdei csemete:** lúcz, erdei- és feketefenyő, 1—4 éves magyonczok 1000 drb-ként 3—9 kor., 3—5 éves kocsányostölgy 1000 drb-ként 15—25 kor., szuháng 150—250 cm. magas 1000 drb-ként 95 kor. Továbbá gyümölcs-, disz-, sor- és szomorúfák, fajbaromfiak és ezek tojásai, valamint vadász- és diszfaczánok és ezek tojásai. — Képes főárjegyzéket kivánatra ingyen küld:

Gr. Batthyány Zsigmond urad. intézősége, Csendlak, u. p. Ferenczlak, Vasmegye.

Magyar szab. 1301.

Betegeknek

épp ugy, mint

Egészségeseknek

nélkülözhetetlen

kényelmes pihenőszék

kapható minden kivitelben.

Szétküldés a világ minden részébe **Schöberl Róbert** udvari szállító, cs. és kir. szab. gyára által, **Budapesten, IV., Haris-bazár 12.** — Árjegyzék kivánatra.

Óvjuk a t. cz. közönséget Schöberi-ágyunk értéktelen utánzataitól.

Forduljanak azon városi tanácsosok és elöljárságok, melyek kifogástalan minőségü

SÉTÁNYFÁKAT ÉS DISZCSERJÉKET

jutányosan óhajtanak beszerezni, kérjenek árajánlatot és diszárjegyzéket.

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

LECIFERRIN

a legbiztosabb szer sápkór, ideggyengeség, vérszegénység, gyengeségi állapotok, szivdobogás, neurasthenia, chorea megszüntetésére.

Leányoknál a fejlődési időszakban sokszor **zavarok** állanak be, **sápadtak, bágyadtak és nyomott kedélyüek lesznek; fejfájás és szédülések** lépnek föl; **emésztési zavarok és hátfájdalmak** jelentkeznek — akkor **különösen fontos** azonnal **Leciferrin**-t adni, hogy a **vért gyarapitsuk, a vérkeringést elősegitsük. Az emésztést és assimilációt szabályozza és friss egészséges arczszint biztosit.**

Asszonyok a változási években sokat szenvednek és ebben **az időszakban a Leciferrin nélkülözhetetlen,** hogy a **vérre** és az **idegekre** hasson.

Leciferrin igen **kellemes izü** és fiatalja-öregje szivesen veszi be.

Ára 4 korona. Főraktár: Török József gyógyszertára, Budapest, VI. ker., Király-utcza 12. sz.

Szépérzék és életbölcsesség

megkivánja, hogy cipőinket **BERSONOZVA** viseljük!!!!

BERSONOZNI a cipőknek a **valódi uj bersongummisarkokkal** való ellátását jelenti.

■■■ BERSONMŰVEK, BUDAPEST.

Minimax

a legjobb és legbiztosabb kézi tüzoltókészülék, melynek egy lakásból sem szabadna hiányoznia. Bizonyitványok igazolják, hogy 4 milliót vagyonban és 25 emberéletet mentett meg a tűzpusztulástól.

Ára felszerelve 66 K.

Felvilágositást szivesen ad:

Magyar Minimax Részv.-Társ.

Budapest, Rózsa-u. 35. Telefon 37-31.

Rozsnyay

SERAIL pipere-különlegességei

kipróbált, közkedvelt és igen elterjedt szerek. — **Serail-arcskenőcs** kiváló hatásu szeplő ellen, az arczot fehériti és bársonypuhává teszi. Kis tégely **70** fillér, nagy tégely **1** korona **40** fillér. — **Serail-créme** nappali használatra **1** korona. **Serail-hajszesz** hajhullás és korpaképződés ellen. Kiváló hatásu. Hajnövést elősegiti. 1 üveg **1** korona **50** fillér. — **Serail-puder.** Kitünő pipere-por fehér-, rózsa- és créme szinben. 1 doboz **1 K. Serail-szappan** 1 drb **60** fillér. — **Valódi epeszappan** 1 drb **80** fillér. — **Serail-szájvíz** 1 üveg **K 1.50.**

Kapható **Török József** gyógyszertárában Budapesten és **Rozsnyay Mátyás** gyógytárában, **Arad Szabadság-tér.**

VÉGRE MEGTALÁLTAM!

A HÖLGYEK IGAZ ÖRÖMÉT

EGY CSALÁDI DOBOZ FEDÁK CIPŐKRÉM CSAK 60 FILLÉR

A LEGNAGYOBB HÁZTARTÁSBAN IS EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ.

MARKT & Co. NEW YORK

HAMBURG Lange Mühren 9.

WIEN VI. Windmühlg. 6.

Ön is egyedül kiván

borotválkozni, s nem tudja, hogy a sokféle készülék közül melyiket válassza.

Ne vegyen mást, csak egy amerikai

Gem-biztonsági borotváló-készüléket

valódi **damaszkuszi pengékkel** s biztositjuk, hogy meg lesz elégedve.

Tiz koronáért minden szakmabeli üzletben megrendelhető.

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3—5 fillérbe kerül, nincs kanócza, bárhova vihető s **semmi körülmények között fel nem robbanhat.**

Állandó kiállitás

megtekinthető, minden vételkötelezettség nélkül

WIKTORIN ÉS TÁRSA Bpest,

VIII., kerület, Baross-utcza 1. szám.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

MAGYAR ÁGYTOLLAK ÉS KÉSZ ÁGYAK

Saját érdekét védi, ha ezen czikk bevásárlása előtt **árjegyzékünket** ingyen, bérmentve) meghozatja. Óriási választék a legmegbízhatóbb minőségben, kizárólag tiszt. ágytollas pehelyben. Megnem tetsző kicserélünk, vagy a pénz visszajár. Kockázat kizárva. Több nyilvános intézet szállítója!

Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolcz 2. szám.

+Csak hölgyeket érdekli!+

ELSŐ MAGYAR NŐI EGÉSZSÉGÜGYI ÉS TESTÁPOLÁSI CZIKKEK SZAKÜZLETE.

KELETI I. Bpest, IV., Koronaherczeg-u. 14/16. sz. (Gr. Szapáry-udvar.)

A czég saját gyártmánya és külföldi különlegességei: Hashüték az összes alsótesti bántalmak ellen. Eredeti párisi fűzők és mellartók épitermetünk részére, valamint kényelmi fűzők forde növésüek számára. Cs. és kir. szab. sérvkötők. Egyenes tartók. Hygienikus havibajkötők! Gummiharisnyák. A legkivánósabb franczia és amerikai női ovszer különlegességek. Uj! Autorok, bidék, valamint az összes betegápolási czikkek. — Csak szakavatott ő! kiszolgálás. — Mérsékelt és polgári árak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszu teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	1 szelvény	7 kor.
	1 szelvény	10 kor.
	1 szelvény	15 kor.
	1 szelvény	17 kor.
	1 szelvény	20 kor.

Egy szelvényt, fekete szalonruhához 20.— K-ért, szintugy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamgarnt, női kosztüm szöveteket stb. gyári árakon küld, mint megbizható és szolid cég mindenkit ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintaküldés, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen irisz árúban.

Magyar structoll-ipar!

Das választék

Structoll, kócsag.

Gyári árak

Idényujdonságok női kalapdiszekben

GUTTMANN ANTAL

Budapest, IV., Szervita-tér 8. I. em. Sütő-u. sarok. Telefon 91—13.

+ SOVÁNYSÁG. +

Szép, telt testidomokat nyerhet a törv. védett, keleti **BUSTERIA** czéporunkától, m.-ly arany éremmel kitüntettetett. Használás 6—8 hét alatt egész 30 fontig. **Szigoruan szolid, nem amitás. Számos köszönetnyilvánitás.** Doboza használati utasitással **2·75 K.** A pénz postautalványon beküldése, vagy utánvét mellett, portó külön. — Részletes szétküldés **Dr. Franz Steiner & Co. Berlin 124. Königrätzerstrasse 85.** Főraktár és szétküldése Török József Budapest, VI. kerület, Király-utcza 12. sz.

Fajbaromfiak és ezek tojásai

Cochin-China, Brahma, Langshan, fehér és sárga Orpington, Plymouth-Rocks, vörös Rhodeisland, Houdan, törpe: ára törzsenként (1 kakas és 2 tyuk) 50 K, 1 tojás 80 fill. Peking, Aylesbury és pézsmakacsák törzsenként 45—60 K, 1 tojás 100—150 fill. Bronz és virginiai höfehér pulykák törzsenként 60 kor.; 1 tojás 150 fill. Óriási emdeni ludnk törzsenként 75 K, 1 tojás 2 K. Vadászfáczánok (angol zöldhátu) törzsenként 35 K, 1 tojás 1 K. Továbbá igen nagy készlet **tilevelüfákban** és pedig: luc, erdei, fekete, vörös, lombfenyő stb. 1 drb 30—300 cm. magas, 25—300 fill. Sövénynek alkalmas **akáczés gleditia** (krisztustövis) csemeték 1—4 éves magoncok minőség szerint 1000 drb 12—55 K. Akácz és tölgy suhángok 250—400 cm. magas 1000 drb 65—100 kor. Gyümölcsfák, díszfák, díszbokrok, rózsák, stb. Képes árjegyzéket kivánatra ingyen küld:

Gr. Batthyány Zsigmond urad. intézősége, Csendlak, u. p. Ferenczlak, Vasmegye.

200,000 darab DISZ- és SORFA

különös szép vadgesztenye, gömbákácz, gömbköris, tölgy, krisztustövis, juhar stb., valamint különféle **szomorufa**; ára darabonként 60 fillértől feljebb. 1 millió **gyümölcsfa** a legbecsesebb fajokban. 100 drb magastörzsü almafa minőség szerint 25 koronától feljebb, 100 drb **disz- és sorfa** valamint 100 drb diszbokorból álló **gyüjtemény** 10—10 fajban K 70, 100 drbból álló **gyüjtemény** (50—50 darab) 40 korona. Legjobb **sövénycsemete**: akácz és gleditia (krisztustövis) 1—4 éves magoncok 1000 drb 15—55 K, **akácz-suháng**: 3—5 éves magoncok 250—400 cm. magas 1000 drb 65—100 kor. **Kocsányostölgy**: 3—5 éves magoncok 1000 drb onként 15—25 kor., suháng 150—250 cm. magas 100 drb 7 korona, 1000 drb 65 korona. Fajbaromfi és ezek tojásai 12 legértékesebb fajban, valamint vadász- és díszfáczánok és ezek tojásai. Képes főárjegyzéket kivánatra ingyen küld:

Gr. Batthyány Zsigmond urad. intézősége, Csendlak, u. p. Ferenczlak, Vasmegye.

Kocsiárucsarnok

Budapest, IX., Köztelek-utcza 4.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

SZŐLŐOLTVÁNY

VALAMINT AMERIKAI ÉS EUROPAI

SIMA ÉS GYÖKERES

SZŐLŐVESSZŐ

KERÜL TELEPÜN KRÓL NAGY MENNYISÉGBEN

OLCSÓ ÁRAK MELLETT ELADÁSRA ÁRLAPOT

INGYEN KÜLDÜNK

BADACSONYVIDÉKI SZŐLŐTELEP

KEZELŐSÉGE

TAPOLCZA, (ZALA M.)

Fog- Fog- Fog-

és gyökérhuzások fájdalommentesen, érzéstelenitéssel. Fogak fehéritése, fogkövek eltávolitása, a száj és nyelv betegségeinek gyógykezelése, a legkinzóbb fogfájások azonnali megszüntetése: gyermekeknél a fogfuzásoknál speciális módszer alkalmazása.

tömések (plombok) arany és platinából, arany és ezüst amalgamból, továbbá a fog színével teljesen azonos porczellán massából stb. Rendellen. kiálló fogsorok és egyes fogak rendes állásba való visszahelyezése, szabályozása teljesen fájdalom nélkül, felnőtteknél is.

sorok, rugásra alkalmasak, szájpadlás nélkül, ki nem vetnetők, a berlini fogászati poliklinikán elsajátitott legujabb módszerek szerint, müvészi kivitelben. Arany- és platinakoronák, arany hidmunkák. Régi hibás fogsorok átdolgozása és javitása.

Med. Univ. **Dr. Gonda Sámuel** fog-specialista

Fogorvosi rendelőjében rendkivüli méréseket díjszabás mellett eszközöltetik

TELEFON 164—44. **IV., Kossuth Lajos-utcza 11. sz.** TELEFON 164—44.

Vidékiek 24 óra alatt megkapják fogsoraikat. Részletfizetési kedvezmény. Rendelő órák egész napon át. Tisztviselőknek az esti órákban külön rendelés. Irásbeli jótállás.

A már 53, év óta, dicséretreméltóig ismert, a 71012. sz. Belügyminiszteri felirat követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI

arctisztitó kenőcs

uj vukovári

bőrszépitő szappan

szeplő, himlőhely, sömör, májfoltok, fakadékok, forrósági pörsenések, orrvörösségek és minden egyéb arczviragzások ellen, valamint az

mely az arczkenőcscsel a használati utasitás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézést kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 1 K 60 fill., kisebb 1 K, szappan 1 K. Utánzatoktól óvakodjunk! Csak **Krajcsovics** féle Vukovaron készitett kenőcs valódi. Minden tégelyen **Krajcsovics** a készitő arczképe látható.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. Török József gyógyszertára.

BADEN

Wien mellett. Nagyfoku radioaktivitás. 1912-ben 31,567 fürdővendég.

Kiváló gyógyerejü kénesforrások csúz, köszvény, ischias, izzadmányok, bénulás, neuralgia, görvélykór, bőrbajok, fémmérgezés ellen. **„Kerzoghof" városi fürdőszálloda.** Elsőrangu ház. Interurban-telefon. Melegviz, fényjelző minden szobában. Továbbá **elsőrangu szállók, penziók, vendéglők, éttermek.** Fürdőidény egész éven át. Prospektus kivánatra ingyen küldetik. Felvilágositás és prospektus **Blockner J. hirdetőiroda** utján is. Budapest, IV. kerület, Semmelweis-utcza 4. szám.

Redőnyös és lapos irószekrények

Iratszekrények, Kártyanyilvántartás.

Teljes intézeti berendezések.

Hirsch és Társa, Budapest, Telefon 86—27.

„Regina" a jelenkor legtökéletesebb **irógépe**

Országszerte díjmentes bemutatás.

Pénz, könyv- és okmányszekrények

Elsőrendü minőség. ∴ Szolid árak.

V., Alkotmány-utcza 19. sz.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

13. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁRCZIUS 30.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre 20 korona. Félévre 10 korona. Negyedévre 5 korona. A *Világkrónikás*-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

HUSVÉTI DÉLI KORZÓ A PESTI DUNAPARTON. — Balogh Rudolf fölvétele.